NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. Wydanie II. 1
Rok IX. Kraków, niedziela 22 sierpnia 1926 Nr. 190

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 27 .. Konto czekowe P. K. O. w Krakowie 400.630.
Nakładem Spółki Wydawniczej „NOWY DZIENNIK"
Wszelkie korespondencje nadsyłać wprost do Administracji.
Komunikaty bez podpisu redakcji nie będą uwzględnione.
Rękopisów redakcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Redaktor przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena numeru 20 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincji mies. Zł. 4·40, kwrt. Zł. 13·00
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 4·60, „ „ 13·80
Na prowincji: z przesyłką pocztową „ „ 5·00, „ „ 15·00
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 8·25, „ „ 25·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·15, wiersz. milimetr. 1-szp. Zł. 0·20, nadesłane Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·85, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 1·—. gratulacye Zł. 10. inseraty zamiejscowe o 50%, zagraniczne 100% droższe

Położenie finansowe Niemiec

(Od naszego korespondenta berlińskiego)

Berlin, w sierpniu

Program finansowy demokratycznego ministra skarbu Rzeszy Dra Reinholda, wygłoszony na pierwszem posiedzeniu nowego gabinetu, w lutym br. spotkał się z dużym sceptycyzmem i opozycją kół prawicowych. Nowy minister, wychodząc z założenia, że nadmierne obciążenie podatkowe podkopało fundament gospodarstwa niemieckiego i przyczyniło się do wywołania ostrego kryzysu, postanowił zerwać z systemem tezauryzacji kapitału przez państwo na koszt społeczeństwa i przeprowadzić radykalną reformę podatków, aż do ostatecznej granicy. W szczególności zapowiedział nowy minister redukcję preliminarza podatkowego o 550 miljonów marek, a mianowicie obniżenie podatku obrotowego o 40 procent i całkowite zniesienie podatku luksusowego. — Partje prawicowe powątpiewały mocno czy Dr. Reinhold znajdzie potrzebną większość w parlamencie, obawiano się bowiem ogólnie, że redukcja wpływów podatkowych nadwerężyw większem jeszcze stopniu budżet państwa. Tymczasem Dr Reinhold wykazał godną podziwu energję, by nowy system finansowy bezwzględnie wprowadzić w życie i jak się dziś już po niespełna sześciu miesiącach okazuje, metoda ta wydała pomyślniejsze aniżeli się spodziewać można było rezultaty. Obniżenie stawek podatkowych przyczyniło się nietylko do potanienia towarów, i powiększenia konsumcji, ale ogólne ożywienie się gospodarstwa przyniosło ze sobą zwiększenie się dochodów państwa.

Na wczorajszej konferencji prasowej zdawał Dr. Reinhold relację z położenia finansowego Rzeszy, podkreślając na wstępie, że obecny rok rachunkowy zamknięty zostanie według wszelkiego prawdopodobieństwa po raz pierwszy bez deficytu, o ile naturalnie sytuacja gospodarcza w dalszym ciągu się nie pogorszy i o ile parlament nie zatwierdzi nadzwyczajnych wydatków. Stan kasy państwowej przedstawia się nadzwyczaj korzystnie. — Wpływy podatkowe wynoszą w ostatnim miesiącu 708 miljonów marek, podczas gdy w styczniu, kiedy obowiązywał jeszcze podatek obrotowy w podwójnej wysokości i pełny podatek luksusowy (7 i pół procent), cyfra ta dosięgała do 660, a w kwietniu tylko do 584 miljonów marek. Ze szczególnem uznaniem podnieść należy zwiększone dochody podatkowe, wskazujące na polepszenie się położenia gospodarczego jak np. podatku obrotowego i podatku od płac robotniczych, który wynosił w lutym br. 81.4, a obecnie 93.5 miljonów marek. Wzrosły również wpływy z podatku dochodowego, mimo załagodzenia przepisów podatkowych- które w kwietniu br. weszły w życie. Ogółem dochody z podatków w miesiącu lipcu przekroczyły o przeszło 100 miljonów marek preliminarz budżetowy. Również i cła dały zwiększone dochody i według dotychczasowych obliczeń przypuszczać można, że przewyższą one o 200 miljonów preliminowaną kwotę.

Wydatki państwa utrzymane są w ramach preliminarza. Co się tyczy przewidzianych wydatków nadzwyczajnych, jak na zasiłki dla bezrobotnych, szkody elementarne itp., poczyniono na tem polu pewne oszczędności. Inne wydatki nadzwyczajne, leżące w granicach specjalnych pełnomocnictw, jak wypełnienie programu dostarczania pracy robotnikom i budowa mieszkań i osiedli robotniczych pokryto z dochodów kasowych, wobec czego zamierza rząd rozszerzyć z funduszów tych kredyty i gwarancje, udzielane handlowi, przemysłowi i rolnictwu.

Według opinji ministra skarbu uważać należy, że stan liczby bezrobotnych przekroczył punkt szczytowy. W lutym br. wynosiła cyfra pobierających zasiłki z kas państwowych 2.3 a obecnie tylko 1.25 miljonów, co przedewszystkiem przypisać należy zwiększeniu się ruchu budowlanego i korzystniejszej konjunkturze przemysłowej, jaka wytworzyła się dzięki strajkowi angielskiemu. Podczas gdy w lutym br. wypłacono 130 miljonów marek na zasiłki, cyfra ta spadła w ostatnim miesiącu do 90 miljonów, z której kwoty rząd wypłaca tylko 40 miljonów, resztę zaś pracodawcy i kasy gminne.

Co się tyczy programu pracy, kładzie rząd szczególny nacisk na dalsze ożywienie się ruchu budowlanego i udzielać będzie na ten cel kredytów, które wpłyną niewątpliwie na obniżenie się liczby bezrobotnych. —

Dochody kolei i poczty przewyższyły również znacznie, dzięki uproszczonej administracji,- bilans zeszłoroczny. O zaciągnięciu pożyczki państwowej nie ma na razie mowy, wobec pomyślnego stanu kas rządowych. Ze wszystkich tych faktów wywnioskować można niezbicie ogólną poprawę sytuacji gospodarczej Niemiec, która zdaniem Dra Reinholda nie daje zgoła powodów do pesymistycznego zapatrywania się na dalszy rozwój finansów Rzeszy.

W. M.

Co postanawia nowe rozporządzenie o obrocie walutami zagranicznemi?

Telefonem od naszego korespondenta.

Warszawa, 20. 8. Sin. W Dzienniku Ustaw z dnia 20 bm. zostało ogłoszone rozporządzenie min. skarbu oraz min. sprawiedliwości, regulujące obrót dewizami i walutami zagranicznemi, oraz obrót pieniężny obywateli polskich w stosunkach z zagranicą.

Rozporządzenie obejmuje 52 obszerne paragrafy. Podajemy z nich w streszczeniu najistotniejsze postanowienia:

Par. 1. orzeka, iż wszelkie zakupno i sprzedaż oraz jakiekolwiek inne pozbywanie się walut zagranicznych wewnątrz kraju jest dozwolone.

Par. 2 i 3. określają kto ma prawo i na jakiej zasadzie może uzyskać prawo banku dewizowego

Par. 4. określa sposób przekazywania walut zagranicę

Par 5. przewiduje w wypadku wysyłki walut zagranicę konieczność przedstawienia faktur i złożenia odpowiedniej deklaracji.

Par. 11.— 14 omawiają sprawę przekazywania i wysyłki pieniędzy zagranicę za pośrednictwem poczty.

Par. 15, orzeka, iż na podstawie paszportu zagranicznego można wywieść jednorazowo zagranicę najwyżej 1000 złotych parytetowych, przy wielokrotnym paszporcie nie wolno wywieźć więcej aniżeli 1000 złotych parytetowych w ciągu jednego miesiąca. Do Gdańska (bez paszportu) może obywatel polski wywieźć najwyżej 250 złotych parytetowych, na podstawie zaś przepustki granicznej nie więcej aniżeli jednorazowo 100 złotych, a 500 złotych miesięcznie.

Par. 18 i 19 omawiają sprawę obrotu papierami wartościowemi zagranicą, oraz sprawę lokat zagranicznych. Paragraf ten przewiduje, iż lokaty uzyskane z kwot pochodzących z operacyj o charakterze gospodarczym dokonanych częściowo lub całkowicie w kraju, są zabronione.

Par. 22—23. omawia sprawę inkasa należytości zagranicznych za wywożone towary i przewiduje konieczność inkasowania całkowitej należności za pośrednictwem Banku Polskiego lub jakiegokolwiek banku dewizowego.

Par. 20—22. omawia sprawę inkasa należytości za inkasowanej waluty zagranicznej za wywyożone towary Bankowi Polskiemu. Wymieniony jest ponadto szereg artykułów, przeznaczonych na eksport, po sprzedaży których gotówkę zainkasowaną w złotej walucie należy obowiązkowo odsprzedać Bankowi Polskiemu lub odpowiednim dewizowym.

Paragrafy 30—41. regulują sprawę rachunków i walut zagranicznych dalej sprawę kredytów w walucie zagranicznej oraz wypłat przekazów w tychże walutach.

Par. 42. określa iż kontrolę nad wszystkiemi wspomnianemi w ustawie postanowieniami sprawują okręgowe urzędy skarbowe. (Na województwo krakowskie — Izba skarbowa w Krakowie na województwo śląskie i kieleckie — oddział skarbowy Śląskiego urzędu wojewódzkiego).

Ostatni artykuł [illegible] postanawia, iż rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Olszański korzysta w Gdańsku z prawa azylu

Gdańsk, 20 8. PAT. „Danziger Volkstimme" donosi, że policja gdańska aresztowała przed kilku dniami studenta ukraińskiego Teofila Olszańskiego, który w r. 1921 dokonał we Lwowie zamachu na ówczesnego Prezydenta Rzeczypospolitej St. Wojciechowskiego. Olszańskipo zamachu uciekł do Niemiec i jakiś czas ukrywał się w Berlinie. Zmuszony do opuszczenia Niemiec Olszański przybył niedawno do Gdańska, gdzie ukrywał się pod nazwiskiem Reussa. Aresztowany w Gańsku pod zarzutem kradzieży rzekomy Reuss przyznał się w czasie śledztwa, że jest poszukiwanym przez władze polskie studentem Olszańskim. W końcu dziennik zaznacza, że nie będzie on wydany Polsce, gdyż jako przestępca polityczny skorzystał w Gdańsku za prawa azylu.

Aresztowania w zarządzie Kasy Chorych w Warszawie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 20 8. (Sin.) W związku z odezwą lewicy związków zawodowych wystosowaną do członków powiatowej warszawskiej kasy chorych (odezwa miała charakter propagandy komunistycznej) zaaresztowano wczoraj prezydjum lewicy związków zawodowych, zasiadające w zarządzie powiatowej kasy chorych w Warszawie. Wśród innych aresztowano wicedyrektora kasy chorych Leona Weinberga.

Match Polska — Węgry w Budapeszcie

Zwycięstwo drużyny węgierskiej. — Ośm tysięcy widzów.

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Budapeszt, 20 8. (D) W zawodach międzypaństwowych w piłkę nożną pomiędzy Węgrami a Polską zwyciężyła drużyna węgierska w stosunku 4:1. Do pauzy 3:0. Widzów 8 tysięcy.

W Genewie zawarty zostanie układ przyjaźni polsko-jugosłowiański

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Wiedeń, 20 8 (D) Wedle doniesień z Belgradu zanosi się na zawarcie układu przyjaźni oraz układu rozjemczego pomiędzy Polską a Jugosławją. Układy te zostaną podpisane w Genewie podczas sesji Ligi Narodów. Układy te odpowiadają dokładnie wytycznym paktu Ligi Narodów i są nowym dowodem dążenia do pokoju ze strony obu wymienionych państw. Po sesji Ligi Narodów złoży minister spraw zagranicznych Jugosławji Ninczic wizytę w Warszawie.

Co mówi poseł polski w Belgradzie?

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Belgrad, 20 8. (D) „Politica" zamieszcza wywiad z posłem polskim w Belgradzie p. Okęckim, który odnośnie do rokowań polsko-jugosłowiańskich zaznaczył, że chodzi nie tylko o zawarcie układu przyjaźni, ale i o ścisłą współpracę polityczną i gospodarczą obu państw na przyszłość. Zawarty układ da się ściśle pomieścić w ramach paktu o Lidze Narodów i nie ma absolutnie żadnych ubocznych celów na oku.

W dalszym ciągu zaznaczył poseł Okęcki, że oficjalna wizyta ministra Nincicza w Warszawie nastąpi najprawdopodobniej po ukończeniu jesiennej sesji Ligi.

Prasa paryska o układzie jugosłowiańsko-greckim

Paryż, 20 8. PAT. „Petit Journal" określa traktat przyjaźni, podpisany między Grecją a Jugosławją, jako wydarzenie niezwykle donioste, które zbliży Grecję do Małej Ententy i stanowić będzie ważny etap na drodze do bałkańskiego paktu bezpieczeństwa. Rząd Pangalosa — pisze dziennik — zdaje się orjentować w kierunku polityki bardziej roztropnej.

„Le Gauloss" pisze w tej sprawie: układ greckо-jugosłowiański jest tego znamiennym objawem, a jednocześnie korzystnem wydarzeniem, które zabezpiecza półwysep bałkański przed niespodziankami i ewentualnemi konfliktami, oraz skłania Bułgarję do sokoju. Zdaniem dziennika jest rzeczą prawdopodobną, że rokowania francusko-jugosłowiańskie doprowadzą do pomyślnego wyniku.

Zdaniem „Homme Libre" jedna z największych chmur, która zaciemniała horyzont bałkański, rozwiała się, kładąc kres bardzo drażliwej sytuacji, jaka trwała od maja 1924 r.

Pasicz chory

Belgrad, 20 8 PAT. Wedle doniesień pism stan zdrowia byłego prezydenta ministrów Pasicza bardzo się pogorszył. Ze strony miarodajnej nie udzielono co do tego doniesienia żadnej informacji.

Wykrycie organizacji komunistycznej w Serbji

Belgrad, 20 8. PAT. Z Veldes w Serbji południowej donoszą, że policja tamtejsza odkryła szeroko rozgałęzioną organizację komunistyczną. Wiele osób aresztowano. Podczas rewizji w domach znaleziono pisma rewolucyjne oraz bardzo obfity materjał kompromitujący.

Radicz jedzie do Genewy jako delegat Jugosławji

Wiedeń. 20 8. PAT. „N. W. Tageblatt" donosi z Belgradu, że St. Radicz oświadczył dziennikarzom, że odjedzie tym razem do Genewy jako upełnomocniony delegat. Z początkiem następnego tygodnia uda się on do Belgradu celem omówienia z dr Ninczicem szczegółów programu genewskiego.

W końcu dodał on, że otrzymał z Argentyny list, że pewien człowiek za wynagrodzeniem 5000 pesetów wyjechał stamtąd, celem dokonania na niego zamachu.

Chiny nie uznają Karachana

Londyn. 20. 8. PAT. Wolff. „Morning Post" donosi z Tien Tsinu, że chiński urząd zagraniczny, który jak wiadomo domagał się odwołania ambasadora sowieckiego Karachana, nie otrzymawszy dotychczas w tym kierunku odpowiedzi postanowił nie uznawać więcej Karachana.

Belgja jednak odstąpi Niemcom Eupen i Malmedy

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Paryż, 20 8. (K) „Journal" donosi, że mimo oficjalnego zaprzeczenia, Belgja przecież da się skłonić to odstąpienia Niemcom okręgu w Eupen i Maldmedy. Belgja zaciągnęła w Ameryce pożyczkę w wysokości 50 miljonów dolarów, które mają być w najkrótszym czasie zwrócone. W związku z tem słychać, że projekt niemiecki jest w Ameryce poufnie popierany.

Łotwa chce zawrzeć z Rosją układ neutralności?

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Wiedeń. 20. 8. (D) Z Leningradu nadeszła tutaj wiadomość, iż rząd łotewski zwrócił się do rządu sowietów z propozycją zawarcia traktatu neutralności i nieagresji.

Strajk angielski wygasa

Londyn. 20. 8. PAT. Reuter: Na mocy układu częściowego podjęta została z powrotem praca w kopalniach towarzystwa Bolfower na podstawie 7 i półgodzinnego dnia pracy oraz poborów przedstrajkowych. Inni właściciele kopalń postąpią w podobny sposób.

* * *

Londyn. 20.8 PAT. Reuter. Premjer Baldwin postanowił z końcem tego tygodnia odjechać do Aix le Bains, gdzie zatrzyma się trzy tygodnie.

O pomoc dla górników angielskich

Londyn, 20 8. PAT. Reprezentant rady generalnej angielskiego kongresu związków zawodowych oraz egzekutywy górników omówili kwstję wkładek do funduszu zapomogowego górników. Postanowiono wysłać odezwę do wszystkich robotników z prośbą o popieranie górników. Dalej postanowiono wezwać międzynarodową komisję związków zawodowych do zorganizowania propagandy mającej na celu poparcie angielskich górników, wśród wszystkich związków zawodowych kontynentu.

* * *

Moskwa. (AW) Wobec nadchodzących z Angiji wiadomości o załamaniu się strajku górników, Biuro wykonawcze międzynarodówki komunistycznych Związków zawodowych postanowiło wszelkimi rozporządzalnemi środkami paraliżować przywóz do Angiji i wznowić pomoc pieniężną dla strajkujących.

Manewry włoskie

Wiedeń, 20 8. PAT. „N. W. Tageblatt" donosi z Belgradu, że do Trjestu przybył generał Cadorna. Przybycie jego pozostaje w związku z manewrami, które mają się odbyć na obszarze Triglaw.

Zawody pływackie w Budapeszcie

Trzeci dzień.

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Budapeszt. 20. 8. (D) Dzisiaj, trzeciego dnia zawodów pływackich międzypaństwowych zwyciężył Erich Rademacher (Niemcy) w biegu na 200 m stylem klasycznym w czasie 2.52.6.

W finale biegu na 1500 m stylem dowolnym zwyciężył Arne Borg (Szwecja) w czasie 21.29.2.

W skokach z wieży zwycięzył Luber (Niemcy) drugie miejsce przypadło Olbergowi (Szwecja), trzecie Knightowi (Anglja).

Match water-polo Węgry—Belgja zakończył się zwycięstwem drużyny węgierskiej w stosunku 5:0, match Szwecja—Niemcy przyniósł Szwecji zwycięstwo w stosunku 5:4 (3:2).

Rewolucja w Nikaragui

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Waszyngton. 20. 8 (D) Pełnomocnik amerykański w Mangua donosi że w okolicach Nicaraguy wybuchło powstanie. Wojska rządowe oblegają miasta zajęte przez powstańców.

Nasz budżet i jego pokrycie

Hasło już zostało rzucone. Egzekutywa sjonistyczna wraz z Komitetem Wykonawczym wydali — w wyniku ostatnich obrad londyńskich — odezwę do narodu żydowskiego, w której domagają się zebrania w ciągu roku 5687 **dwóch miljonów funtów** szterlingów. Tyle bowiem wynosi, wynosić musi budżet Organizacji sjonistycznej na następny rok, jeżeli ma być daną możność osiedlenia w Palestynie w tym czasokresie 30.000 nowych emigrantów, uproduktywnienia ich i zespolenia z istniejącą już społecznością żydowską w kraju.

Tak więc po części zadość się stało życzeniu tych, którzy z Bialikiem na czele, domagali się w Londynie rzucenia w naród żydowski znowu wielkiego hasła, szerokiego planu, wielkorzutnej koncepcji. Wielki nasz piewca i inni znawcy współczesnego życia żydowskiego wierzą bowiem, iż z narodu naszego, mimo ciężkich warunków jego bytu, da się wykrzesać, przy wielkim wysiłku i natężeniu naszej świadomej, zbiorowej woli, tyle ofiarności i zapału, by móc sprostać wielkim, gigantycznym zadaniom, któreśmy sami na się nałożyli.

„Pieniądze są już dla nas odłożone w kieszeniach narodu żydowskiego — mówił Weizmann w Londynie. Jeżeli tylko znajdziemy drogę do serc, do siły wyobraźni i fantazji Żydów, znajdziemy też drogę do ich kieszeni“.

Oto sedno problemu. W Londynie cały nacisk nań położono i my też mamy obowiązek teraz nim się zająć, dopomóc do jego rozwiązania.

Budżet 2 miljonów funtów szterl. to z pewnością nie bagatela. Col. Kish zwrócił już na to uwagę, że operujemy w sjoniźmie jakby budżetem — państwa jakiegoś. A czyże nie jest to, co tworzy i buduje Organizacja sjonistyczna w Palestynie, pracą wybitnie państwowo-twórczą, dorównującą wysiłkowi niejednego z państw europejskich?

Ogłoszony w odezwie budżet, obejmuje oczywiście nietylko wydatki Keren Hajesod, ale też Funduszu Narodowego i innych instytucyj gospodarczych, kulturalnych i sanitarnych, działających w Erec.

Sam bowiem preliminarz wydatków K. H. uchwalony na rok najbliższy na ostatniem posiedzeniu Kom. Wyk. w Londynie wynosi 668.920 funtów szterl. O pokrycie przedewszystkiem tego budżetu zwraca się z apelem Organizacja sjonistyczna do wszystkich Żydów, zainteresowanych w odbudowie żydowskiej siedziby narodowej. A ten wysiłek sprowadzi już za sobą rozmaite kapitały prywatne dla celów inwestycyj pod oficjalną kontrolą. Bo bez tych inwestycyj, z tego wszyscy zdają sobie sprawę, nie ożywimy znacznie tempa naszej kolonizacji.

Głos ma więc naród żydowski. Nic z tego, że odezwa Egzekutywy, w uwzględnieniu obecnego ciężkiego położenia mas żydowskich we wsch. i środkowej Europie, już z góry zaznacza, iż wielkich sum, olbrzymich środków, koniecznych dla postępu naszej pracy, spodziewa się przedewszystkiem z krajów zachodnich a więc Stanów Zjednoczonych, Anglji, Holandji, Afryki płd. i in.

My w Polsce musimy i nasz obowiązek spełnić. I tu wypowiedzieć należy smutną prawdę. **Nie wszystko zostało jeszcze u nas dokonane w granicach obecnych możliwości dla Keren Hajessodu.** Znamy wszystkie trudności objektywne i wszystkie okoliczności, wśród których pracować nam wypada. Niemniej jednak zgrzeszyliśmy.

Sjoniści podwójnie nie spełnili całkowicie swego zadania. Sami nie złożyli takiego podatku, do jakiego byli zobowiązani, jaki mogli i jaki musieli złożyć. A secundo nie wytężyli wszystkich swych sił, by trafić do serc, a więc i do kieszeni żydowskich.

Widocznie nie pożera nas, tak jak Weizmana, ów „święty ogień niepokoju“, któryby nam spokoju ani spoczynku nie dawał i kazał nam ustawicznie napominać i nawoływać, pouczać i przekonywać.

Nie poradzę sobie, muszę kilka gorzkich słów powiedzieć też pod adresem naszych kierujących towarzyszy, szczególnie z pośród mandatarjuszy parlamentarnych. Nie negując ani na chwilę wartości ich pracy parlamentarnej i nie zapoznając wcale wielkiego wysiłku naszych posłów, musimy jednak otwarcie przyznać, że przez to ucierpiała nasza **właściwa** praca sjonistyczna tak propagandystyczno-wychowawcza jak i organizacyjno- finansowa.

Obliczmy dokładnie a zobaczymy rażącą dysproporcję między trudem i energją, włożonemi w naszą „politykę krajową“ a w pracę nad rozbudową Organizacji i powiększeniem funduszów palestyńskich!

Jeszcze raz: wiemy, dlaczego tak się stało, (wiemy też, co niejednokrotnie mogło się nie stać!) Nie czas też obecnie na rekryminacje.

Obecna sytuacja parlamentarna wydaje nam się być tego rodzaju, że najbliższe miesiące możnaby w o wiele, wiele większej mierze poświęcić pracy dla Keren Hajessodu, powiedzmy, odwrócić porządek prac. A są to **właśnie** miesiące, najbardziej się nadające dla „pójścia w lud“. To, co Weizmann, H. Samuel i Arlosoroff zrobią w Ameryce, w tym samym czasokresie zrobić mogą i powinni nasi najtężsi i najwpływowsi mężowie tutaj. Rozumie się, nie na nich spoczywać ma cały ciężar. Ale niech oni dadzą przykład i zrobią początek. Nikt z szeregu wówczas się nie usunie.

Niepotwierdzona dotychczas oficjalnie wiadomość o przyjeździe prez. Weizmanna do Polski, choć na krótki okres czasu, dać nam przecież powinna niesłychany bodziec do pracy, aby wykorzystać należycie tę chwilę.

A może należałoby pomyśleć — mimo spóźnionej pory możnaby jeszcze poczynić przygotowania — o zwołaniu podczas Sukoth wielkiej konferencji propalestyńskiej z udziałem wszystkich frakcyj sjonistycznych i szerokich kół sympatyków palestyńskich. Może znajdzie się forma zwołania Zjazdu ofiarodawców Keren Hajessodu!

Podobny zjazd byłby wspaniałą manifestacją myśli palestyńskiej w Polsce i potężnym impulsem dla całej pracy najbliższego roku!

Dr. Z. Ellenberg.

— **SEKCJA WIOSLARSKA Ż.K.S. MAKKABI** urządza jutro w niedzielę, 22 bm. wycieczkę statkiem „Gniezno“ do Grodziska. Punkt zborny o godzinie 2 pop. na placu Groble. Orkiestra i bufet na statku. Goście mile widziani.

JÓZEF OPATOSZU.

Lynch

4) Ciąg dalszy.

Szeryf junacko zrobił ruch ręką do farmerów i wszyscy czterej puścili się w drogę. Kroki ich pomało zamierały, gubiąc się w miękim piasku. Od czasu do czasu wyłamały się na drogę cienie, zlewając się z drzewami, a cisza przejmowała lękiem ściskając serce aż do łez.

— Oni go zlinczują — płakała matka — mój biedny chłopiec! dlaczego się to nam należy? Dlaczego? A jednak prosiła się u niego by całą rzecz przemilczał! Chociaż naprawdę biała bestja unieszczęśliwiła naszą Reginę... Meklura mam na myśli... niech Bóg mu zapłaci...

— Twój płacz, córko, nic nie pomoże — odezwał się Jim — teraz należy się widzeć z Bukiertem, by kazać mu się ulotnić; gdybym nie był tak starym, poszedłbym. Niedobrze być starym, niedobrze, kości trzeszczą jak przeżarte obręcze naokoło pełnej beczki...

— Chodź synalku — pochwyciła matka Freda za rękę, trzęsąc się cała — chodź pójdziemy ratować Bukierta!

— Niech Bóg wam pomoże! — dziadek zeszedł ze schodów i wzrokiem towarzyszył córce wraz z wnukiem, aż zniknęli a następnie stał bezradny, nie mogąc sobie miejsca znaleść.

Unikał lasu, gdzie ciemność jak głęboka przepaść wszystko pochłonęła, podniósł oczy do gwiaździstego nieba, był pewnym, że ktoś spogląda stamtąd na dół i widzi, że wielka krzywda dzieje się jego rodzinie.

Usiadł z powrotem na progu rozmyślając, że kury napewno już dawno śpią, a jego łóżko dziś nie pociąga.

Z lasu z pól nadchodziły cienie, kładąc się na piaszczystą drogę. Księżyc rzucał srebrne światło, a zrębane drzewa wyglądały z daleka jak ludzie lub zwierzęta.

Stary murzyn ułożył znowu nogi jak krokwie oto czył je rękoma i patrzał się przed siebie. Widział, jak gwiazdy spadają do gęstego lasu, między pola, a w jego starym mózgu coś jak gdyby się zajęło. Przypominał sobie jak gdyby we śnie, jak mu zabierano ongiś braci i siostry, jak biczowano jego ojca. Bicz leciał po ciele, gwiżdżąc i wżerając się w krew, a wrodzony strach, który być może jego praprzodkowie przeżywali w afrykańskich lasach, gdzie się jeszcze czołgali na czworakach chowając się przed pazurami dzikich zwierząt — ten sam strach budził się w nim, strach by nie powieszono jego Bukierta. Trząsł się i zdawało mu się, że ręce i nogi mu po odpadają, nie mogąc sobie znaleść miejsca, tak jak gdyby był przygwożdżony do progu. Widział jak zwierzęta i ptaki przychodzą z lasu, z pól, zbierają się na piaszczystej drodze, zbliżając się do niego coraz bliżej a bliżej... W uszach mu dzwoni jak gdyby szum trzciny morskiej.. Głosy stawały się coraz wyraźniejsze... wkrótce otoczą go kołem i pochłoną go zupełnie...

Porwał się gwałtownie, a po całem ciele przeleciał zimny i kłujący dreszcz. Miał wrażenie jak gdyby [illegible]

Dziecko płakało. Zatrzasnął drzwi, jakby chciał się schować przed kimś i zaczął je kołysać. Dziecko płakało i wyciągało do dziadka rączęta. Ostrożnie wyjął je z kołyski i przytulił do siebie. Dziecko się uspokoiło. Jim kroczył po pokoju patrząc się wnuczkowi w oczy i podśpiewywał smutną melodję:

God delibered Daniel from the lions den,
Jonah from the belly of the whale,
An the Hebrew Children from the Fiery Furnace
An why not every man?

My Lord delibered Daniel,
My Lord delibered Daniel,
My Lord delibered Daniel,
Why can t He deliber me?

(Bóg wyzwolił Daniela z jakini lwów, Jonasza z brzucha wieloryba i sprawiedliwych Israela z rozpalonego pieca — czemuż by więc nie miał nas wyzwolić? Mój Bóg wyzwolił Daniela, czemu by nie miał mnie wyzwolić?)

———o§o———

Obok restauracji Mekwetrisa i sklepu żelaznego Liwiego panował gwar. Prawie cała wieś była tam zgromadzona. Ludzie wędrowali z restauracji do sklepu, kupowali kule, proch, wymieniali stare strzelby na nowe, wydawali sądy. Młodzież w siwych flanelowych koszulkach, o czerwonych trójkątnych chusteczkach naokoło szyji, jak „cowboje“ odziani w sznury, które się zarzuca na dzikie konie, stała grupkami i wciąż się ze sobą zakład[illegible] a wszystko to razem robiło wrażenie, jak gdyby [illegible] wybierał [illegible]

Na horyzoncie politycznym

Obawa Niemiec przed Mussolinim i Hiszpanją

Prasa niemiecka jest niewyczerpana w tworzeniu rozmaitych koncepcji, by zapobiedz możliwemu przesileniu w Lidze Narodów. Codziennie przynosi nowe plany, kombinacje, przypuszczenia i hipotezy. Chociaż zdaje sobie w Berlinie dobrze sprawę z tego, że takie nerwowe traktowanie sprawy może mieć nieprzyjemne następstwa, rząd nie wpływa wcale na prasę. Widocznie i Stresemann ma ważne powody do obawy, albo też ta systematycznie szerzona panika jest mu bardzo na rękę, by wywrzeć w danym momencie presję na Anglję i Francję.

Ostatnio takim straszakiem stał się Mussolini. Niemcy zostały zaskoczone żądaniem Hiszpanji zwołania w jaknajkrótszym czasie komisji reorganizacyjnej. Wszak Hiszpanja jeszcze w marcu podczas nadzwyczajnej sesji Ligi Narodów, jakoteż w maju na posiedzeniu komisji reorganizacyjnej oświadczyła, że zasadniczo nie ma nic przeciwko temu, by Niemcom przyznano stały mandat w Radzie Ligi. Obecnie Hiszpanja zmienia swoje stanowisko w tej sprawie pod wpływem Włoch, które mogą napowrót przedłożyć swój dawny plan reorganizacji Rady Ligi Narodów. Plan ten Włoch polega na tem, by stosunek stałych do niestałych członków Rady Ligi unormować jak 7 do 6. W myśl tego projektu włoskiego Rada Ligi składałaby się: a) ze siedmiu stałych członków, a mianowicie z Anglji, Francji, Włoch, Japonji, Niemiec, Hiszpanji i Brazylji. b) ze sześciu albo siedmiu niestałych członków a mianowicie: Belgji, któjej mandat należałoby przedłużyć, Holandji, którąby wstąpiła do Rady na miejsce Szwecji, Rumunji, którąby wstąpiła na miejsce Czecho-Słowacji, Polski Chin, któreby objęły mandaty Brazylji i Hiszpanji, Argentyny, ewentualnie jeszcze jednego państwa południowo-amerykańskiego, najprawdopodobniej Chile.

Plan ten oznacza w praktyce rozszerzenie Rady o dwa stałe mandaty dla Hiszpanji i Brazylji, które są sporne, nie mówiąc, już o niespornym mandacie dla Niemiec. Niemcy zasadniczo sprzeciwiają się tym projektom, żądając, by na wrześniowej sesji załatwiono wyłącznie tylko sprawę mandatu niemieckiego, wszystkie zaś inne sprawy odłożono na później, to znaczy aż do chwili kiedy Niemcy wstąpiłyby już do Rady Ligi Narodów.

Francja w dobie inflacji

Gabinet Poincarego przystąpił bardzo energicznie do organizacji walki z drożyzną i do wprowadzenia systemu oszczędności na całej linji. Minister handlu ułożył plan kontroli środków żywności oraz oświadczył, że w najbliższym czasie przystąpi do utworzenia wszędzie komisji konsumentów. Minister rolnictwa wypracował plan, zapewniając Francji konieczny kontyngent zboża na rok 1926/7 Przemiał zboża ma być powiększony o 20 procent, przyczem 10 procent surogatów ma mieć zastosowanie w produkcji chleba. Przez te środki spodziewa się rząd zmniejszyć przywóz zboża o 9 miljonów cetnarów. ——

Przed październikową konferencją angielskich dominjów

Donieśliśmy już, że w październiku b. r. odbędzie się konferencja angielskich dominiów, do której to konferencji pojedyncze kolonje angielskie gorączkowe już czynią przygotowania. Niektóre dominja dążą do uzyskania bardzo szerokiej autonomii, równającej się prawie zupełnej niezależności. Premjer południowo afrykańskiej Unji generał Herzog żąda dla południowej Afryki zupełnej niezależności tak, że południowa Afryka wedle planów Herzoga miałaby być połączona z Anglją tylko unją personalną, tj. osobą króla. Przeciwko tym postulatom wystąpił niedawno generał Smuts, jeden z pionierów idei wielkiej Anglji i w mowie swej zaznaczył, że plany Herzoga doprowadzić muszą do upadku wielkiego angielskiego imperjum. Smuts nie mógł swej mowy dokończyć, co również dowodzi, jakie prądy panują w Afryce południowej.

Także Kanada żąda zrównania z Anglją nie tylko w dziedzinie administracji wewnętrznej, lecz i w dziedzinie polityki zagranicznej. Coprawda żądania te napotykają na opór wpływowych francuskich liberałów, którzy jako katolicy obawiają się, że z chwilą wyemancypowania się Kanady zostaną wydani na pastwę większości protestanckiej i dlatego chcieliby zatrzymać prerogatywy państwowe Anglji.

Natomiast premjer Australji Bruce z całym naciskiem występuje w obronie jedności angielskiego imperjum. ——

Centralny rząd angielski liczy się już teraz z tymi nastrojami panującymi w dominjach i jest przygotowany na bardzo namiętną dyskusję. Przewidywania wrogów Anglji, że te separatystyczne tendencje rozbiją mocarstwowe stanowisko Anglji spełzną najprawdo podobniej na niczem, gdyż rząd centralny nie będzie wcale żałował koncesji, byleby tylko uratować jedność państwa.

Odezwa „trójki" dyktatorów w Rosji w sprawie polityki gospodarczej sowietów

Trzej dyktatorzy Rosji sowieckiej Rykow, Stalin i Kujbyszew wydali odezwę do ogółu robotniczego w Rosji, w której nawołują do konsolidacji i rozwoju przemysłu. W odezwie tej czytamy, że ta konsolidacja musi nastąpić drogą wewnętrznej naprawy aparatu państwowego, a nie przez obciążenie robotnika lub chłopa. Trzeba wypowiedzieć walkę nieudolności i biurokratyzmowi sowieckiego aparatu państwowego, który dotychczas sprzeciwiał się bądź to jawnie, bądź bierny stawiał opór wszelkim próbom wprowadzenia oszczędności. Produkcja Rosji nie może własnemi siłami wytworzyć środków potrzebnych do dalszego rozwoju, a środków tych dostarczać muszą oszczędności przeprowadzone na kolejach i w systemie administracji państwowej. Dotychczas aparat państwowy pochłania dwa miljardy rubli. Łatwo więc przyjdzie oszczędzić 300 do 400 miljonów, których przemysł rosyjski tak bardzo potrzebuje. Biurokracja starała się oszczędności przeprowadzić kosztem robotnika przez redukcję środków, chroniących zdrowie robotnika, zmniejszanie wydatków na ochronę robotników młodocianych, odmowę światła dla klubów robotniczych i t. d. Natomiast w biurach zatrudnia się zbyt wielu funkcjonarjuszy, którzy mają do dyspozycji własne auta, żyją w przepychu, pobierają jawne i ukryte tantjemy. Tego rodzaju postępowanie wywołuje niechęć robotników i niewiarę ich w oszczędności proponowane przez rząd. Dlatego przeciwko wszelkim nadużyciom wystąpić należy ostro i energicznie.

Ta odezwa trójki rosyjskich dyktatorów jest sprytnie obmyślonym manewrem, by pokonać opozycję w łonie partji — jej własną bronią. Wszak niejednokrotnie opozycja wskazywała właśnie na niedomagania i nadużycia biurokracji, stąd czerpiąc motywy do swych ataków na dotychczasową taktykę Stalinów i Rykowów. Obecnie pp. Stalin i Rykow przywłaszczyli sobie całą frazeologję opozycji i wydali płomienną odezwę, która napewno nie wyda wielkich rezultatów.

Organizacja Generalnego Inspektoratu Armji

Prace nad organizacją generalnego inspektoratu sił zbrojnych dobiegają końca.

Według tej organizacji w centrali inspektoratu w Warszawie zgrupowanych będzie około dwunastu generałów, z których generałowie dywizji będą inspektorami armji, a generałowie brygady będą przydzieleni do pracy w generalnym inspektoracie. Oprócz tego w skład centrali wchodzić będzie kilkudziesięciu oficerów sztabowych, którzy po dwóch lub trzech pracować będą przy poszczególnych generałach.

Jak się dowiadujemy, 23-go b. m. zbiorą się w Warszawie wszyscy inspektorowie na odprawę u Marszałka Piłsudskiego, a więc generałowie: Żeligowski, Skierski, Rydz-Śmigły, Fara, Norwid-Neugebauer, Romer, Osiński i Rybak. Do tego czasu mianowani zostaną jeszcze trzej lub czterej generałowie, przypuszczalnie gen. Dreszer, gen. Rómel i gen. Dąb-Biernacki.

Aparatem wykonawczym generalnego inspektora, Marszałka Piłsudskiego, będą wszyscy generałowie, wchodzący w skład inspektoratu wraz z oficerami sztabowymi, oprócz tego do Marszałka Piłsudskiego przydzieleni zostali oficerowie: pułk. szt. gen. Ulrych, pułk. szt. gen. Gąsiorowski oraz rotmistrz szt. gen. Grocholski.

Generalny inspektorat sił zbrojnych mieścić się będzie w gmachu szkoły podchorążych, która zostanie przeniesiona do Ostrowa-Komorowa.

NADESŁANE.

Za rubrykę tą redakcja nie odpowiada

Wesoły kącik

PO WYBUCHU AMUNCJI W CSEPEL.

— Słyszałam, że córeczka pani zerwała z narzeczonym?

— Tak, ale niebawem wyjdzie za mąż i robi lepszą partję.

— Czyżby?

— No tak. Poprzedni narzeczony był doktorem, a ten jest szklarzem.

POWÓD DO ROZWODU.

— Dlaczegóż mąż pani żąda rozwodu?

— Bo nie uprzedziłam go przed ślubem, że kobiety w naszej rodzinie dożywają zawsze 80-ciu lat.

NOWA GENERACJA.

Trzyletnia Hania staje przed rzędem doróżek zdumiona zapytuje:

— Patrzaj mamo, dlaczego te auta mają przyczepione konie?

ROMANS ZESZYTOWY.

— Łaskawa Pani, dekolt Pani na wczorajszej zabawie był podobny do romansu zeszytowego?

— ?

— Z niecierpliwością wyczekiwało się dalszego ciągu!..

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Światła i cienie naszej obecnej sytuacji gospodarczej

Żyjemy w dobrej konjunkturze. Eksport węgla z Polski osiągnął w ubiegłym miesiącu cyfrę rekordową. Eksportowaliśmy w lipcu 1,835.000 ton węgla. Intensyfikacje wywozu za wdzięczamy strajkowi górników angielskich. Lwia część naszego eksportu szła w lipcu i w czerwcu do Anglji, Skandynawji i Włoch. Na tomiast eksport do Austrji zmniejszył się o 47.000 ton. Świadczy to, że nasz handel zagraniczny nie opiera się na zdrowych zasadach kupieckich. Zamiast trzymać starego i stałego odbiorcę, jak Austrję, który zostanie naszym odbiorcą, gdy stracimy chwilowych odbiorców węgla, gdy się konjunktura zmieni, to łapaliśmy zamówienia, nie dbając wcale o stałego odbiorcę, który zdaje się w międzyczasie pokrył swe zapotrzebowanie u naszych sąsiadów.

Nigdy nawet w czasie inflacji nie mieliśmy tak pomyślnej konjunktury wywozowej. Operujemy od niejakiego czasu, jak na nasze stosunki, wprost rekordowemi cyframi nietylko w bilansie handlowym ale nawet w dochodach państwa tak, iż słusznie się twierdzi, że śmy już wyszli z kryzysu i weszli w stadjum konsolidacji gospodarczej. Mylne byłoby twierdzenie, że zbliżamy się już nawet do stabilizacji naszego życia gospodarczego.

Stabilizacja życia gospodarczego nie może się opierać na chwilowej, przemijającej konjunkturze. Przecież obecny eksport węgla nie jest drogowskazem naszej ekspanzji węglowej, korzystamy tylko z wyjątkowej konjunktury, wywołanej strajkiem angielskim.

Ta pomyślna konjunktura trwać będzie jakiś czas nawet po zakończeniu strajku. Eksport węgla do Anglji pójdzie przez sześć może tygodni po zakończeniu strajku. Polska będzie mogła czas jakiś po strajku może nawet przez trzy miesiące eksportować węgiel do tych krajów, które kupowały węgiel w Anglji i staną się znowu angielskim rynkiem zbytu.

Po zakończeniu strajku eksport spadnie, byłoby dobrze, gdyby spadł o miljon ton. Zdajemy sobie sprawę, że węgiel nasz nie wytrzyma konkurencji węgla angielskiego nawet nie co do jakości. Ponadto ani koleje nasze ani porty nie wytrzymują konkurencji z kolejami i portami angielskiemi. Teraz ani Gdańsk ani Gdynia nie podołały wzmożonemu eksportowi i musiano się uciekać do tranzytu niemieckiego, o który dość długo się targowano. W czasie braku towaru odbiorca liczy się z trudnością dostawy, ale w normalnych czasach żąda on punktualnego dotrzymania terminu dostawy. Pod tym względem nie wytrzymamy konkurencji angielskiej. Gdybyśmy się przecież okazali konkurentami na rynku węglowym, to bogata Anglja ma przeciw nam broń w ręku, może rzucić na jedną lub dwie giełdy kilkadziesiąt tysięcy funtów szterlingów i podnieść kurs złotego. W ten sposób zła mie naszą konkurencję. A nas chyba nie stać na subwencjonowanie produkcji węglowej.

Mimo to będą najbliższe miesiące miesiącami aktywnego bilansu handlowego.. Stratę w zmniejszeniu się wywozu węgla wynagrodzimy sobie eksportem płodów rolnych, cukru i bydła i drzewa.

Dla produkcji węgla otwiera się wewnętrzny rynek zbytu jużto z powodu zbliżającej się zimy, jużto z powodu wielkiego zapotrzebowania na węgiel dla rolnictwa i cukrowni. Tak możemy utrzymać się z aktywnym bilansem handlowym, ze zmniejszonem bezrobociem do lutego.

W międzyczasie przecież ukończą się pertraktacje handlowe z Niemcami, dojdzie do zawarcia traktatu handlowego i otworzy się nowy wielki rynek zbytu dla nas. Zdajemy sobie sprawę z tego, że traktat handlowy z Niemcami odbije się może ujemnie na naszym przemyśle, współwinowajcy wojny celnej z Niemcami. Wiemy, że w chwili zawarcia traktatu handlowego z Niemcami zaleją nas Niemcy swoimi wyrobami przemysłowymi, a wyroby niemieckie znajdą odbyt w kraju nie z powodu swej taniości, tylko dlatego, że przemysł niemiecki dysponuje tanim, długoterminowym kredytem. I długoterminowy kredyt towarowy będzie tym wabikiem dla odbiorcy polskiego, zwłaszcza że cierpimy na głód towarowy z powodu braku pieniędzy, a właściwie kredytu.

Rozumiemy, że traktat handlowy z Niemcami przekreśli całą naszą politykę reglementacyjną. Najważniejszem zadaniem rządu będzie utrzymanie kursu złotego po wejściu traktatu w życie, bo skoro tylko zaspokoimy głód towarowy, to import niemieckich wyrobów zmaleje i nasz bilans handlowy w stosunku do Niemiec będzie aktywny jak był przed wojną celną.

Grozi nam przez jakiś czas passywny bilans handlowy, który decyduje u nas o bilansie płatniczym, czyli o naszej walucie. Walutę trzeba i musi się utrzymać mimo ujemnego bilansu handlowego, a to jest możliwe tylko przez aktywny bilans płatniczy. Niestety nie mamy ukrytego aktywnego bilansu płatniczego jak Anglja, to musimy mieć pożyczony aktywny bilans płatniczy, którego lwia część obrócona zostanie na techniczne ulepszenie, na to, co się nazywa racjonalizacją życia gospodarczego. Wtedy będziemy w stanie zwiększyć naszą zdolność eksportową i gospodarczo zostanie bez wrażenia, że małą częścią pożyczki zagranicznej finansowaliśmy przez krótki czas import.

Tę fazę, o ile ona jest nieodzowna, musimy przejść.

Senator Dr. F. Rotenstreich.

Postęp gospodarczy w zwierciadle ruchu kolejowego

Według zestawień Ministerstwa Kolei przewozy kolejowe w lipcu br. wyraziły się w niebywałej dotąd 567.780 wagonów towarowych 15-to tonnowych Średni dzienny naładunek wagonów wynosił 15,089, czyli o prawie trzy tysiące więcej niż w tymże miesiącu w roku ubiegłym. (12,189 szt.). Z wymienionej wyżej liczby naładunku dziennego 13,543 załadowano na P. K. P., 255 w obrębie Gdańska 422 przyjęto z zagranicy dla Polski i 869 przeszło przez nasze terytorjum tranzytem. Największa liczba wagonów przypada na ładunki węgla brykietów i koksu, mianowicie 5,877 dziennie, drugie miejsce zajmuje drzewo w stanie obrobionym i nieobrobionym — 1,740 wagonów, trzecie — produkcja przemysłowa — 1,114 wagonów, czwarte ładunki rolnicze i aprowizacyjne — 512, dalej idą materjały budowlane — 275 zboże i ładunki zbożowe — 268, ropa i prod. naftowe — 261 drzewo opałowe — 251 surowce dla przemysłu fabrycznego — 177, cukier — 65 itd.

Poza granice kraju wywieziono w lipcu ogółem 155.500 wagonów najróżnorodniejszych ładunków, przeważnie drzewa, węgla i ropy. Jeżeli porównamy wyszczególnione cyfry z cyframi z lat poprzednich, to okaże się, że wszystkie niemal „produkty przemysłowe" wykazują znaczną zwyżkę. Najsilniej wzrosła cyfra surowców dla przemysłu fabrycznego, mianowicie z 70 wagonów dziennie w r. ub. do 177 w lipcu br. co zapowiada dalszą zwyżkę produkcji.

Eksport towarów włókienniczych

Łódź i Tomaszów otrzymały bardzo poważne zamówienia zagraniczne. W ostatnich dwóch tygodniach zjechali w celu osobistego porozumienia się z fabrykantami najrozmaitsi agenci, począwszy od Szwedów a skończywszy na hurtownikach z Kapstadtu. Kupcy afrykańscy poczynili już próbne zamówienia i sądzą, że rynki południowo-afrykańskie zostaną stałym odbiorcą łódzkich materjałów włókienniczych. Przedstawiciel jednej z najpoważniejszych firm łodyńskich pertraktuje już szereg dni z eksporterami łódzkimi w sprawie większej dostawy derek i koców dla angielskich wojsk kolonjalnych. Według wszelkiego prawdopodobieństwa, umowa ta dojdzie ostatecznie do skutku i fabrykanci zaczną intensywnie wspomniany towar produkować.

Kupcy skandynawscy przybyli już do Łodzi celem sfinalizowania szeregu tranzakcyj na dostawę materjałów wełnianych i bawełnianych. Do Rumunji odeszło w ostatnich tygodniach przeszło 20 wagonów wyrobów bawełnianych Poznańskiego i Geyera. Były to po części materjały letnie, po części zaś całoroczne oraz „ludowe". Ze względu na rozpoczynający się sezon zimowy, spodziewane są poważne zamówienia ze strony Rumunji na bawełniane i wełniane towary zimowe, zwłaszcza, że byt ludności Rumunji wskutek najlepszych w tym roku na kontynencie urodzajów — znacznie się poprawił.

WYWÓZ TOWARÓW WŁÓKIENNICZYCH W LIPCU.

W miesiącu lipcu wywieziono z Łodzi towarów na ogólną sumę 6.146.804 złotych, z czego białych towarów bawełnianych za 53,791 zł., kolorowych towarów bawełnianych za około 5 miljonów złotych, towarów półwełnianych za 279,894 zł., towarów wełnianych za 502.667 złotych. Najwięcej skonsumował z tego rynek rumuński (4 milj. zł.), następnie chiński (400 tysięcy). Wywóz do Turcji, Syrji i Palestyny wyniósł łącznie przeszło pół miljona złotych, do Austrji, Węgier, Bułgarji, Jugosławji i państw nadbałtyckich razem około 800 tysięcy złotych.

Eksport węgla polskiego wobec wygasania strajku w Anglji

Zanikanie strajku górników w Anglji nie wpływa narazie na wysokość eksportu naszego węgla, który w sierpniu utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie, co w lipcu. Ustały natomiast zamówienia angielskie na dalsze miesiące poza wrzesień. W okresie zimowym Polska straci rynek angielski, który pochłaniał prawie trzecią część naszego wywozu (na 1,835.000 ton węgla w lipcu do Anglji wywieziono 637.000 ton). Spadek wydobycia węgla w Polsce w ciągu miesięcy zimowych nie będzie wszak że tak znaczny jakby to wynikało z tych cyfr. Tracąc rynek angielski, nasz przemysł węglowy zyska na wzroście wywozu do Czech (z mniejwięcej 40,000 do 60,000 ton), do Austrji, która w okresie zimowym importować będzie około 300,000 ton miesięcznie, wobec 200,000 w miesiącach letnich, do Włoch i do Rosji. Wzrośnie również zapotrzebowanie na rynku wewnętrznym. W ten sposób wydobycie węgla we wszystkich trzech zagłębiach, które w lipcu osiągnęło około 3.400.000 tonn. W okresie miesięcy zimowych spadnie nie więcej niż o 200 do 300 tysięcy tonn i na tym mniej więcej poziomie utrzyma się przez cały okres zimowy poczem mogą nastąpić dalsze zmiany.

Rynek kapeluszniczy

Na rynku krajowym sprzedawane są przeważnie dwa rodzaje kapeluszy męskich: 1) wełniane czyli wojłokowe, 2) filcowe. Fabryk krajowych, wyrabiających kapelusze wełniane jest stosunkowo niewiele, gdyż zaledwie 4—5. Najpoważniejsze z nich to: 1) Schlee w Łodzi, 2) Nowik w Białymstoku, 3) Częstochowska fabryka kapeluszy w Częstochowie, 4) Myśliwiecka fabryka kapeluszy w Mysłowicach na Pomorzu. Kapelusze filcowe wyrabiają głównie Göppert w Łodzi i Uckel w Skotowie na Pomorzu. Ceny krajowych kapeluszy wełnianych rozpoczynają się od 12-tu a kończą na 20 zł. Ceny filcowych kapeluszy chwieją się między 35—50 zł. W r. 1925 sprowadzono w wielkiej ilości kapelusze z zagranicy. Jednakże w tym roku import ze względu na wysokie cło, bardzo poważnie się zmniejszył. Tutejsi przedstawiciele firm zagranicznych sądzą jednak że już w bardzo krótkim czasie po zawarciu lub ewentualnie dopełnieniu i zmodyfikowaniu traktatów handlowych import znacznie się powiększy. Sezon zimowy, w branży kapeluszniczej zapowiada się pomyślnie. Niektóre fabryki krajowe otrzymały nowe zamówienia z Turcji, Serbji i krajów Bałkańskich. Głównie jednak liczą one na zbyt wewnętrzny, który z chwilą ogólnej poprawy w stosunkach gospodarczych w kraju i zmniejszenia się bezrobocia znacznie się powiększy. Poważnej poprawy swoich interesów spodziewają się również w związku z powyższem warszawscy przedstawiciele wielkich firm Włoskich, Wiedeńskich, Angielskich itd. Na razie jeszcze znajdują się u hurtowników wielkie zapasy kapeluszy krajowych i zagranicznych, których, wskutek dotychczasowego zastoju, nie mogli zbyć. Wyprzedaż w

branży kapeluszniczej średnio wielka. Część kupców z powodu podatków i zniżki złotego zupełnie zubożała, zwłaszcza, że kupowała towar zagraniczny w dolarach i funtach a sprzedawała go w złotych, wobec czego na różnicy kursu poniosła dotkliwe straty.

Nie wesoły rekord

(n) Min. Spr. Wewnętrznych zażądało od magistratu warszawskiego redukcji pracowników miejskich. Broniąc się przed zarzutem rozrzutności odpowiedział magistrat warszawski, że porównanie budżetów innych większych miast Polski z budżetem stolicy przemawia na korzyść gospodarki m. st. Warszawy, a mianowicie wydatki na zarząd wydziałów administracyjnych emerytury i odprawy wynoszą w r. 1926 w Warszawie 6,3 procent, w Łodzi 12,6 proc., w Krakowie 21,2 proc., w Poznaniu 19,1 proc., we Lwowie 20,9 proc. i w Bydgoszczy 12,3 procent.

Zestawienie to jest wcale pochlebne dla magistratu warszawskiego ale my w Krakowie nie mamy powodu się cieszyć, że miasto nasze wzięło rekord w Polsce pod względem wysokości wydatków administracyjnych.

—o§o—

Z WARSZAWSKIEGO RYNKU ZBOŻOWEGO. W obrotach pozagiełdowych w dalszym ciągu utrzymuje zwyżkowa tendencja na żyto które sprzedawano było po 29 zł. i 29.50 zł. za kwintal franko Warszawa. Pszenicą nie obracano zupełnie. Owies sprzedawano po 29 zł. za kwintal franko Warszawa. Wzmocnienie tendencji tłumaczą w sferach fachowych tem, że Małopolska, która bardzo ucierpiała na ostatnich ulewnych deszczach sprowadza zboże z lubelskiego, chełmskiego itp., tak, że rynek warszawski pozbawiony jest dostatecznej ilości żyta. Eksport odbywa ... Poznańskiego.

JAJA NA RYNKU WARSZAWSKIM. W dalszym ciągu utrzymuje się zwyżkowa tendencja. Wczoraj 16 bm. przedawano w hurcie jedną skrzynię jaj zawierającą 1440 sztuk — nie prześwietlanych po 240 do 265 zł., a prześwietlanych po 270 do 275 zł. Eksport odbywa się intensywnie i to głównie wpływa na utrzymanie się od wysokiej ceny. Dowozy są dostateczne.

RYNEK PRZETWORÓW ZWIERZĘCYCH. Fabryki przetworów zwierzęcych wyrabiające z kości i tłuszczów oleinę dla robót stolarskich, glicerynę do fabrykacji mydła i innych celów, stearynę do wyrobu świec i klej stolarski pokrywają prawie zupełnie konsumcję wewnętrzną. W niewielkich tylko ilościach importuje Polska glicerynę i lepiej wyprodukowane gatunki oleiny. Eksport nasz jest niewielki i ogranicza się do wywozu kleju w ilości do 30 proc. ogólnej produkcji. Ruch w tym dziale przemysłu wskutek ogólnego zastoju mały. Sprzedaż głównie na gotówkę.

NAWOZY SZTUCZNE. Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Chorzowie rozpoczęła z początkiem lipca sprzedaż nawozów na sezon jesienny, udzielając rolnikom jaknajdalej idących ulg kredytowych. Ceny pozostały naogół takie same jak w sezonie wiosennym. Hurtownicy otrzymują przy niektórych gatunkach kredyt 3—4 miesięczny za niektóre raź towary muszą płacić 1/3 część gotówką, resztę wekslami z terminem do 6 miesięcy. Podobne ceny i warunki dają sp. akc. Eksploatacji Soli Potasowej we Lwowie i inne. Na rynku uwydatnia się znaczne zapotrzebowanie na tomasynę.

ORGANIZACJA TRUSTU GÓRNOŚLĄSKIEGO. W Zagłębiu Ruhry zorganizowany został, jak wiadomo, trust przemysłu górniczego. Z Berlina donoszą, że obecnie przystąpiły również do organizacji trustu przemysłu ciężkiego w niemieckiej części Górnego Śląska. Utworzenie trustu tego ma na celu stabilizację cen i jednolite wystąpowanie wobec zagranicy. W ten sposób Niemcy chcą sobie ułatwić konkurencję z polskim przemysłem górniczym.

SOWIETY O BANKU POLSKIM. Prasa sowiecka zamieszcza wiadomość warszawskiego korespondenta TASS w której stwierdza że Bank Polski ma możność powiększenia zakładowego kapitału swego do 150 miljonów złotych, dzięki angielskiej grupie finansowej, która ma kapitał ten uzupełnić. Korespondent ten twierdzi następnie, że wymieniona grupa otrzyma w Banku Polskim większość

ZNACZNE PODWYŻSZENIE TARYFY KOLEJOWEJ WE FRANCJI. Wyższa Rada kolejowa we Francji zaproponowała podniesienie przewozowych taryf kolejowych: taryfy pasażerskiej o 30 proc. i taryfy towarowej o 24 do 28 proc. Podwyższona taryfa weszła w życie dnia 16 bm.

WZROST DROŻYZNY WE FRANCJI. Indeks cen opublikowany przez paryskie władze miejskie wykazuje podrożenie w lipcu wszystkich towarów o 13,5 proc., produktów zaś spożywczych o 5.5 proc.

ANGIELSKI BILANS HANDLOWY. Bilans zagranicznego handlu angielskiego za lipiec przedstawia się w sposób następujący: import — 100.290,593 funtów, eksport zaś — 57,263 806 funtów. W porównaniu z tymże miesiącem roku ubiegłego wwóz zwiększył się o przeszło 1,5 miljonów funtów, wywóz zaś o przeszło 75 miljonów funtów.

ZŁOTE MONETY W AUSTRJI. Mennica wiedeńska wypuściła pierwsze złote monety — 25-io i 100 u szylingowe. Wybitych zostało 13.000 mniejszych i 1000 większych sztuk, które natychmiast rozchwytano wobec czego złota faktycznie w obiegu niema.

ILE ZAPŁACIŁY NIEMCY? Naczelne kierownictwo odszkodowań wojennych ogłasza cyfrowe dane o niemieckich wpłatach, dokonanych w roku bieżącym z tytułu planu Dawesa. Rząd Rzeszy przekazał aljantom bądź gotówką, bądź towarami 908,138,760 marek złotych, z czego przypadło na Francję ogółem 487,241.378 marek złotych.

Komisja mandatowa stwierdza słuszność żądań Żydów palestyńskich

Z raportu Komisji mandatowej do Rady Ligi.

Dobrobyt w kraju wzrósł. — Opozycja arabska zmniejszyła się. — O umożliwienie kolonizacji żydowskiej. — Rozdział gruntów i ich nabywanie. — Subsydja szkolne.

Genewa, (ŻAT). Ostatni rozdział raportu o Palestynie stałej komisji mandatowej rozważa memorjał Waad Leumi (Żydowska Rada Narodowa w Palestynie) i wywodzi:

Rada Narodowa twierdzi, iż rząd mandatowy trzyma się polityki negatywnej i zajmuje stanowisko pasywne względem Żydów w Palestynie. Gdyby rzecz tak się miała, władza mandatowa nie wykonywałaby obowiązków na niej nałożonych. Należy jednak przyznać, że władza mandatowa musiała walczyć z poważnemi trudnościami przy odbudowie siedziby narodowej dla Żydów ze względu na znaczną opozycję większości ludności arabskiej. Władza mandatowa musiała również użyć dużo taktu i rozsądku, aby osiągnąć pomyślne rezultaty, nie sięgając do gwałtownych środków, które mogłyby wzniecić wojnę domową i zamienić kraj w ruinę. W administracji palestyńskiej uczynione zostały znaczne postępy, a

dobrobyt kraju bardzo wzrósł.

Opozycja większości ludności arabskiej przeciwko założeniu siedziby narodowej dla Żydów zmniejszyła się i jest nadzieja, że porozumienie, które byłoby korzystne dla wszystkich zainteresowanych, ma teraz więcej widoków urzeczywistnienia, niż poprzednio. Aczkolwiek

komisja mandatowa przyznaje Żydom słuszność w ich żądaniach do zrealizowania postulatów, zawartych w mandacie,

tyczących się utworzenia siedziby narodowej, jednak uważa politykę władzy mandatowej za rozsądną, albowiem nie zapobiega wypadkom i dąży do uniknięcia konfliktów między obydwiema warstwami ludności.

Konkluzje raportu do poszczególnych skarg Waad Leumi ujęte zostały w raporcie jak następuje:

Ziemia:

Sprawa podziału ziemi wzbudza wśród Arabów Palestyny najwięcej rozgoryczenia i dlatego musi być traktowana jaknajostrożniej. Komisja mandatowa jest zdania, że polityka władzy mandatowej w kwestji podziału ziemi jest prowadzona rozsądnie, zmierzając do zmniejszenia oporu ludności arabskiej.

Komisja wyraża nadzieję, że dalsza polityka władzy mandatowej prowadzona będzie w tym duchu, aby umożliwić coraz większą kolonizację żydowską.

Jeśli arabscy rolnicy otrzymują więcej ziemi, niż są w możności uprawiać, sprawa nabywania tych gruntów stoi otworem przed organizacjami żydowskiemi. Władza mandatowa na pewno uczyni organizacjom żydowskim wszelkie ułatwienia przy nabywaniu gruntów, zgodnie z przepisami mandatu.

Wychowanie:

Co się tyczy skarg Waad Leumi o niedostatecznem subsydjowaniu szkół żydowskich, poinformowano Komisję, że w roku bieżącym subsydja te będą powiększone. Należy jednak wziąć pod uwagę, iż ludność arabska, jako całość, stoi pod względem wychowania na bardzo niskim poziomie i ma przeto największe prawo w tej dziedzinie do pomocy rządowej. Pomoc więc władzy mandatowej dla Arabów w dziedzinie wychowania ma nader doniosłe znaczenie, albowiem podniesienie poziomu intelektualnego ludności arabskiej przyczyni się do polepszenia stosunków między obydwiema warstwami ludności.

Praca:

Zdaniem komisji, pożytkiem dla kraju byłoby wydanie jaknajprędzej ustawy, regulującej warunki pracy dla mężczyzn, kobiet i dzieci. Rada Narodowa skarży się na niedogodne warunki pracy robotników żydowskich. Jasnem jest, że władza mandatowa nie może nadać Żydom żadnych przywilejów, gdyż Żydzi i Arabowie mają te same prawa i obowiązki.

Zdrowotność:

Szpitale i inne żydowskie instytucje zdrowia publicznego w Palestynie przynoszą krajowi dużo korzyści i są dobrze zaopatrzone. Władza mandatowa według doniesień Waad Leumi, odmówiła pomocy finansowej żydowskim instytucjom zdrowia. Żydzi zarówno z resztą ludności są uprawnieni do korzystania z pomocy rządu na cele zdrowia publicznego. Komisja mandatowa jest jednak zdania, że w myśl postanowień mandatu władza mandatowa nie jest zobowiązaną subsydjować specjalne żydowskie instytucje zdrowia publicznego.

Rozwój przemysłu:

Utrzymują powszechnie, że pod względem udzielania pomocy przemysłowi krajowemu i polityki protekcjonizmu, władza mandatowa jest mniej liberalną, niż dawniejszy regime turecki. Jednak rezultaty administracji władzy mandatowej, jak to wskazuje statystyka gospodarcza i dochody państwowe, przeczą temu mniemaniu. Komisja wyraża jednak życzenie, aby władza mandatowa wzięła pod uwagę i spełniła niektóre żądania Waad Leumi, o ile okażą się one usprawiedliwione i możliwe do przeprowadzenia.

Udział Żydów w obronie kraju.

Społeczeństwo żydowskie wyraża swe niezadowolenie ze sposobu, w jaki odbywa się zaciąg do formacji wojskowych i urzędów politycznych. Żydzi uważają, że korpus obronny składa się przeważnie z Arabów. Należy jednak zwrócić uwagę, że oddział żandarmerji w Palestynie, składający się z 475 ludzi ma 100 Żydów. Przy przyjmowaniu kandydatów do służby publicznej nie czyni się żadnej różnicy rasowej lub religijnej. Skarga powyższa jest więc bezpodstawna.

Język hebrajski:

Waad Leumi wymienia kilka wypadków o nieuznawaniu oficjalnem języka hebrajskiego. Komisja uważa, że tego rodzaju wypadki mogą mieć miejsce w kraju, w którym istnieją trzy języki oficjalne.

Zarząd lokalny:

Komisja mandatowa jest przekonana, że władza mandatowa przystąpi do przeprowadzenia wyborów do gmin, gdy tylko warunki na to pozwolą.

Spekulacja gruntami:

Waad Leumi żąda, aby zostało wydane prawo, zabraniające spekulować ziemią. Chociaż spekulacja ziemią oddziaływa szkodliwie na rozwój żydowskiej siedziby narodowej, komisja uznaje trudności w osiągnięciu pożądanych wyników zapomocą specjalnej ustawy. Komisja byłaby wdzięczną władzy mandatowej, gdyby zechciała wyjaśnić, dlaczego zostało anulo

wane rozporządzenie o odstępowaniu ziemi drugiej osobie.

Prawo obywatelskie:

O prawie Wysokiego Komisarza pozbawienia obywatelstwa bez wyroku sądowego i bez apelacji, komisja wyraża pogląd, że władza mandatowa była zmuszona prawa te nadać Wysokiemu Komisarzowi. Komisja wtedy tylko przyjęłaby pod uwagę skargę w tej sprawie, gdyby prawo to zostało nadużywane.

Wolność sumienia:

W sprawie skargi o zmuszaniu Żydów, zatrudnionych w administracji do pracy w soboty i święta żydowskie, komisja kieruje uwagę władzy mandatowej na artykuł 23 mandatu.

Komisja mandatowa ma nadzieję, że wzajemne porozumienie, które objawia się wśród rozmaitych warstw ludności, nadal rozwijać się będzie ku zadowoleniu wszystkich obywateli i postępowi kraju.

Budżet państwowy Palestyny 2 i pół miljona funtów

Jerozolima, (ŻAT). Ogłoszono preliminarz budżetowy Palestyny na rok 1926.27. Całkowita suma preliminowana w budżecie wynosi 2,525.034 funtów. Pozycja rozchodowa zawiera między innemi: 307.656 funtów długow publicznych i zobowiązań pożyczkowych 322.826 funtów na utrzymywanie policji i więzień, 177.223 funtów na straż obronną w Transjordanji i wreszcie 121.378 funtów na wychowanie.

Wiadomości z kraju

WELICZKA. (Kor. wł.). **Zatwierdzenie wyborów do ..ady miejskiej. Żydowski Komitet ratunkowy. — O naszych kahalnikach. - Postulat demokratyzacji kahału.**

Wbrew panującym tendencjom i zapowiedziom, którym daliśmy już wyraz na łamach „Nowego Dziennika", w ostatniej chwili zdecydowały się wreszcie miarodajne czynniki i wybory do tutejszej Rady miejskiej zatwierdzono. W kilka dni po otrzymaniu zatwierdzenia dokonano wyboru władz naczelnych Magistratu. Burmistrzem miasta wybrano dotychczasowego kierownika zarządu p. Franciszka Aywasa, a jego zastępcą p. Dra Maurycego Horowitza (b. niezawisły). Asesorami pp. Jedynaka (soc.), Smrokowskiego (mieszcz.), Grzebieniowskiego (N. D.), Bittmara (dem.), oraz M. Friedmanna (asymilator). Fakt obsadzenia wiceburmistrzowstwa Żydem płoszy oczywiście naszym endekom sen z oczu, toteż słychać tu i ówdzie szepty o zamierzonem zdekompletowaniu Rady przez rozczarowanych endeków. Wstrzyma ich jednak niewątpliwie przed tym krokiem obawa że przy powtórnych wyborach lewica wyjdzie jeszcze bardziej zwycięsko.

Ostatnio założono z inicjatywy p. A. Hirscha komitet ratunkowy udzielający doraźnej pomocy kredytowej zubożałym kupcom i rękodzielnikom. Pierwotny plan inicjatora, założenia wielkiej kooperatywy kupieckiej, ma być zrealizowany w niedługim czasie, a wówczas kooperatywa ta obejmie agendy obecnego komitetu ratunkowego Tutejsze ofiarne społeczeństwo żydowskie złożyło na cel Komitetu blisko 300 dolarów, rozdzielone wraz z otrzymaną subwencją Centr. Kom. Rat. w Krakowie we formie nisko oprocentowanych pożyczek między najbardziej dotkniętych kryzysem gospodarczym. Kierownictwo komitetu ratunkowego działa sprawnie i w sposób demokratyczny, nie ulegając żadnym ubocznym wpływom, bada i załatwia kolejno prośby o pożyczki. Pełną poświęcenia pracę w tej dziedzinie znanego działacza społecznego p. r. L. Klinghoffera, tutejsze społeczeństwo zachowa też zawsze we wdzięcznej pamięci.

Nie brak też i niezadowolonych, oczywiście kahalników a wśród nich ten, który w tem zacnem gronie prym wiedzie: p. Markus Gold, piastujący w naszem mieście godność prezesa kahału. Pan ten stale odmawia poparcia wszelkim istniejącym instytucjom społecznym a to komitetowi ratunkowemu i żyd. opiece sierocej. Kpi sobie z komitetu sierót żyd. któremu na konferencji wobec delegatów Jointu przyrzekł miesięczną subwencję kahału 25 (!) złotych i do dzisiejszego dnia... pozostało na przyrzeczeniu.

Sieroty żydowskie i biedni kupcy przypomną temu „dobroczyńcy", w odpowiednim czasie jego „humanitarne" postępowanie w obliczu smutku i niedoli.

Należy też czemprędzej przepędzić na cztery wiatry tych nieproszonych opiekunów kahalnych. A usunąć ich można z widowni życia publicznego przez rozpoczęcie akcji zmierzającej do demokratyzacji kahału.

Em-Ka.

BRZESKO. (kor. wł.). **Rabin i klika „zwycięscami". Dom dla rabina buduje się, a mury synagogi gniją. Apel do młodzieży sjońskiej.**

Na łamach „Nowego Dziennika' poruszyliśmy niedawno słynne kawały naszej czarnej mafji, która nadal bezwstydnie kontynuuje swą działalność. I tak zwołano zgromadzenie „Talmud Tory", na którem przy pomocy różnych gróźb i sztuczek przeforsowano uchwałę co do zagarnięcia placu dla rabina po myśli bojowników czarnej mafji. Sam przebieg głosowania (nie wchodząc w nieprawomocność zgromadzenia ze względów ustawowych) nadaje się jako temat do humoreski. Natychmiast wzięła się też klika do zabudowania zrabowanego placu i wybudowania domu dla rabina kosztem z głodu przymierających Żydów naszego miasteczka, podczas gdy mury zaczętej synagogi gniją i daremnie oczekują bodaj przykrycia dachem. Czas najwyższy, by miejscowe społeczeństwo żyowskie ocknęło się z letargu i nie pozwoliło się dalej prowadzic na pasku przez różnych Zimmetów, Teitelbaumów Schiffów et consortes, którzy marnotrawią publiczne fundusze kahału, podczas gdy kahał sam zmuszony jest zaciągać pożyczki na drogi procent.

Pod adresem tutejszej młodzieży sjońskiej musimy wystąpić z apelem, by zaniechała wprowadzania fermentów do organizacji na tle osobistem, oraz by pod wspólnym sztandarem zjednoczyła się i współpracowała z tutejszym komitetem lokalnym w pracy organizacyjnej, a szczególnie w pracy nad budową żydowskiego domu narodowego.

KAŃCZUGA. (Kor. wł.). **Wieczór ku czci Achad Haama.**

Dnia 8 bm. odbył się tu staraniem komitetu „Ezry chalucowej wieczór literacki ku czci Achad Haama. Po zagajeniu wieczoru przez p. Mojzesza Egerda z Mościsk odegrano fragment z życia Trumpeldora. oraz z życia chaluców w Erez Izrael i sztukę Szaloma Alejchema „Die Ajce". Zwłaszcza odznaczył się p Metzger w roli Trumpeldora. Programu dopełniły udatne produkcje chóru pod batutą p. Thurma. Cały dochód z wieczoru przeznaczono na Ezrę chalucową.

RESTAURACJA SIEDZIBY PREZYDENTA. Przed paroma dniami odbyło się po... tetu restauracji Zamku Królewskiego w Warszawie. Przedmiotem obrad było ustalenie części Zamku jaka ma być przeznaczona na prywatne mieszkanie p. Prezydenta R. P. i jego rodziny. Przeważna część komnat przeznaczonych na mieszkanie P. Prezydenta, będzie położona nad pokojami reprezentacyjnymi z oknami wychodzącymi na Wisłę. W związku z nowem rozplanowaniem komitet zdecydował również rozmieszczenie lokali dla kancelarji cywilnej i adjutantury p. Prezydenta. Będą one rozmieszczone na tem samem piętrze zamku, na którem znajdą miejsce pokoje mieszkalne p. Prezydenta.

DEMONSTRACJA JIDYSZYSTÓW NA KONFERENCJI POALEJ SJONU. Jak już donosiliśmy rozpoczęły się onegdaj w Warszawie obrady konferencji „Poalej Sjon" (prawicy).

Zjazd zagaił w imieniu Rady Centralnej partji p. J. Grynfeld, poczem wygłosił powitanie w im. związku światowego — p. Berl Locker.

Gdy przedstawiciel związku światowego Hechalucu rozpoczął swoje przemówienie powitalne po hebrajsku na sali odezwały się głośne protesty; żądano, by przedstawiciel Hechalucu przemawiał po żydowsku.

Incydent ten trwał od godziny 10-ej do późnego wieczoru, wobec czego uznano pierwsze posiedzenie zjazdu za zamknięte.

CIEKAWY PROCES POLITYCZNY. Z Białegostoku donoszą: Sąd okręgowy w Białymstoku rozpatrywał sprawę kilkunastu Białorusinów, oskarżonych z art. 129 k. k. o działalność antypaństwową w Prużanach, pow. bielskiego. W Prużanach planowano na 1 maja br. zamach i w związku z tem pościnano słupy z godłem państwowem, wywieszono sztandary z napisami komunistycznemi, rozpowszechniano literaturę itd. W nocy na 1 maja zamachowcy chodzili uzbrojeni od domu do domu, zabierali pieniądze i broń, teroryzując ludność 16 członków tej bandy uciekło do Sowietów, policja zaś aresztowała 11 osób, oskarżonych o należenie do tej bandy. Oskarżonych bronili z urzędu adw. W. Olszyński i apl. adw. dr. Tilleman. Po zbadaniu 80 świadków sąd, któremu przewodniczył sędzia Zdrojewski, uniewinnił wszystkich oskarżonych.

KARA ŚMIERCI ZA DZIECIOBÓJSTWO. Z Grudziądza donoszą: Przed tutejszym sądem okręgowym toczył się proces przeciwko Annie Krauzównie z Komorska, oskarżonej o utopienie swego trzytygodniowego dziecka. Oskarżona przyznała się do winy, tłómacząc swój postępek tem, że dziecko starała się umieścić w przytułku ale bezskutecznie. Nie mając środków na utrzymanie swoje i dziecka, wrzuciła je do sadzawki w ogrodzie gospodarza w Nowej Wsi.

Sąd skazał wyrodną matkę na karę śmierci.

KATASTROFA W TATRACH. Z Zakopanego donoszą, iż dn 17. bm. spadł w przełęczy pod Wagą dyrektor Natan Flessig z Jaworzna. P. Flessig doznał silnych potłuczeń głowy i złamał sobie kilka żeber. Przeniesiono go do schroniska, leżącego po stronie czeskiej, poczem przewieziony został przez pogotowie tatrzańskie do Zakopanego.

Co słychać zagranicą?

Ludendorff i alchemik-aferzysta

Ludendorf uchodził dotychczas za wielkiego wodza, sprężystego generała, namiętnego polityka ale że się interesuje alchemią, nikt dotychczas nie wiedział. Dla prasy niema jednakowoż żadnych tajemnic. I oto dowiadujemy się, w jaki sposób Ludendorf padł ofiarą sprytnego aferzysty, który przyobiecał mu odkrycie tajemnicy fabrykacji złota.

Tym aferzystą był czeladnik tokarski nazwiskiem Tausend, któremu widocznie znudziła się uczciwa praca i dlatego postanowił zostać „wynalazcą". Z początku obiecywał wszystkim właścicielom skrzypiec, że każde skrzypce potrafi przemienić w arcyskrzypce, ale interes nie szedł potem próbował swych sił jako rolnik jako właściciel kopalń, jako uczony chemik, kupiec, a wreszcie jako genialny alchemik. Głosił wszędzie, że potrafi bez trudu sztucznie wytworzyć złoto.

„Rozumie się, że za najlepsze środowisko dla swoich wielkich „czynów" uważał obóz nacjonalistów niemieckich a za główną ofiarę obrał sobie Ludendorfa. Opowiadał generałowi, że może wszystkie metale „mokrą" metodą wydobyć z rudy o wiele taniej niż dotychczas praktykowano. By to udowodnić, przyniósł kawał rudy, którą rozbił na małe kawałki, a następnie wrzucił je do jakiegoś płynu i oto szlachetny metal osiadł na dnie naczynia. Ludendorf uwierzył w ten szwindel, udzielił aferzyście materjalnej pomocy i już w myślach widział się wielkim miljonerem. Niestety, policja stanęła na przeszkodzie, gdyż zdemaskowała wielkiego wynalazcę, jako najzwyklejszego oszusta. Genialny wynalazca uciekł, a Ludendorf najprawdopodobniej szuka innej sposobności, by łatwo wytworzyć sztuczne złoto.

Szpieg czy dziewica Orleańska naszych czasów?

Niedawno przed sądem w Verdun została skazana na 20 lat wdowa Mayens podejrzana o szpiegostwo na rzecz Niemiec podczas wielkiej wojny światowej. Głównym świadkiem w tym procesie była p. Lebrun wdowa po oficerze i matka trojga dzieci, mieszkała podczas wybuchu wielkiej wojny w Pont a Mousson. Już w pierwszych dniach mobilizacji zgłosiła się do francuskiego głównego dowództwa jako szpieg, nie żądając dla siebie żadnego materjalnego wynagrodzenia. Przekradła się do Niemiec i stamtąd dostarczała Francji bardzo ważnych wiadomości. Trzynaście razy powtarzała swoje wycieczki, ale za czternastym razem sztab francuski odmówił jej zezwolenia ponieważ obawiał się, że napewno ją się w Niemczech teraz zdemaskuje i dlatego nie chciał wysłać jej na pewną śmierć.

Prócz wiadomości, które p. Lebrun przynosiła z tamtej strony frontu, udało się jej zdemaskować kilka kobiet, które były niebezpiecznymi szpiegami niemieckimi. P. Lebrun używała wszelkich środków, by zdemaskować te kobiety, a zwłaszcza bardzo często przedstawiała się, im jako szpieg niemiecki i w ten sposób wyłudzała od nich bardzo ważne dokumenty i wiadomości.

Obecnie 7 lat po wojnie ma p. Lebrun otrzymać odznaczenie. Niektóre organy nacjonalistyczne porównywują ją nawet z dziewicą Orleańską. Pytanie tyl ko zachodzi, czy można szpiega działającego choćiażby z pobudek patrjotycznych porównać z wielką bohaterką narodową.

Dlaczego Angielka nie jest elegancka?

Oto temat odczytu, który Lady Duff-Gordon wygłosiła onegdaj w londyńskim związku nauczycielskim. Prelegentka jest zdania że Angielka najładniej wygląda, ale najgorzej się ubiera. Angielka jest najzgrabniejszą, po niej dopiero idzie Amerykanka, a po Amerykance wszystkie dopiero inne narody. Mieści się w tem zdaniu angielskiej prelegentki spo ro szowinizmu, ale trudno: każda liszka swój ogon chwali. Idźmy jednak dalej i posłuchajmy, co prelegentka ma nam więcej do powiedzenia. Otóż Lady Duff Gordon sądzi, że Angielka nie umie się ubierać. Jej suknie są albo za długie, albo za krótkie a-le winę ponosi tutaj mężczyzna. Prawdziwy bowiem Anglik uważa za rzecz straszną, gdy jego kobieta zwraca naulicy uwagę swoją toaletą. W Ameryce jest inaczej, tam mężczyźni nic nie mają przeciwko temu, jeśli ich damy się ładnie ubierają i chcą się na ulicy podobać. Stąd pochodzi, że Amerykanka chociaż nie jest ładną, jak Angielka jednakowoż lepiej się podoba.

Tak sądzi Amerykanka, która wyszła za mąż za Anglika. Czyż mnie, dziennikarzowi krakowskiemu wolno stwierdzić, że najelegantszą, najpiękniejszą, najprzyjemniejszą i najniebezpieczniejszą jest — Krakowianka?

Katastrofalny rok

Biuletyn międzynarodowego „Czerwonego Krzyża" ogłosił dane statystyczne o katastrofach, jakie wydarzyły się na kuli ziemskiej w okresie jednego roku, od 1 września 1924 do 1 września 1925 r. Świat nawiedziło 30 trzęsień ziemi, 6 obsunięć się większych obszarów ziemi 100 powodzi 74 cyklony ty fonu i huragany, 14 wielkich posuch, 6 wybuchów wulkanicznych, 29 wielkich pożarów, 8 wypadków masowego głodu, czyli ogółem 267 katastrof w przeciągu jednego roku.

Najwięcej klęsk żywiołowych wypada na Europę: 10 powodzi we Włoszech, 9 — we Francji, 7 huraganów w Hiszpanji, 5 wielkich pożarów w Niemczech itd.

—oSo—

REKORD ZBRODNI. W Mitawie zaaresztowano niebezpiecznego zbrodniarza, Kampena w zupełności zasługującego na tytuł „championa morderstw". W przystępie szczerości wyznał on, że popełnił własnoręcznie 17 zabójstw, nie licząc ciężkich poranień, oraz przeszło 200 napaści zbrojnych w celach rabunkowych. Dzięki niezwykłej przebiegłości udało mu się przez długi czas unikać podejrzeń — za przestępstwa przez niego dokonywane skazywano niewinnych ludzi. Bandyta ten był jednocześnie ulubieńcem dam, a zwłaszcza damulek, które ukrywały go przed władzami z poświęceniem, godnem lepszej sprawy.

Zakulisowe tło apelacyjnej rozprawy węgierskich fałszerzy banknotów

Rozprawa apelacyjna węgierskich fałszerzy banknotów urasta do rzędu pierwszorzędnych senzacji. Dzieją się tam rzeczy ciekawe tajemnicze i na pierwszy rzut oka wprost niezrozumiałe. Oto — jak onegdaj donieśliśmy — staje przed trybunałem sekretarz księcia Windischgraetza i cofa swoje wszystkie poprzednie zeznania. Warto sobie przypomnieć że Raba jako jedyny z oskarżonych wystąpił w swoich zeznaniach przeciwko hrabiemu Bethlenowi obecnemu premjerowi, oraz byłemu premjerowi hrabiemu Pawłowi Telekiemu. Inni oskarżeni zaś oświadczyli, że wierzyli wprawdzie w to, że akcja ich leży na linji interesów rządu, a że wnioskowali to tylko z udziału szefa policji Nadosyego w akcji. Coprawda niektórzy świadkowie, jak margrabia Pallavicini, były prezydent ministrów Stephan Friedrich oraz poseł Jerzy Hir, również obciążyli w swych zeznaniach Bethlena i jego rząd, ale nie mogli podać żadnych konkretnych faktów na udowodnienie swoich przypuszczeń, natomiast twierdzenia Raby zgadzały się z milczeniem księcia Windischgraetza, który systematycznie na wszelkie pytanie o roli rządu odmawiał odpowiedzi

Otóż w ostatnich dniach kolportowano w Budapeszcie bardzo szeroko pogłoski, jakoby książę Windischgraetz miał zamiar porzucić dotychczasową taktykę milczenia, że osobiście się zjawi przed trybunałem apelacyjnym i bardzo ważne złoży oświadczenia. Stało się jednak inaczej. Książe Windischgraetz nie zjawił się, natomiast Raba cofnął swoje zeznania w wysokim stopniu obciążające rząd. Sprawa przedstawia się zupełnie jasno. Widocznie rządowi zależy na tem, by całą sprawę umorzyć. Wszak nie można ludzi, którzy którzy fałszowali banknoty z patrjotycznych pobudek, zamykać do więzienia. Umorzenie jednak całej tej afery nie mogło wcześniej nastąpić, dopóty na rządzie spoczywa jeszcze podejrzenie, że o całej tej akcji przedtem wiedział. Trzeba więc było odwołać wszystkie te zeznania i do tego właśnie wybrano Rabę.

Rola tego nieszczęśliwego Raby nie jest godna zazdrości. Wszak nie jest dzieckiem i chyba wie co mówi a tu nakładają na niego obowiązek, by zadał kłam swym poprzednim twierdzeniom. Wywiązał się z tego przykrego obowiązku jak prawdziwy sztubak, składając całą winę na swego obrońcę, który miał go rzekomo w tym kierunku zasugerować. Gdy jak już wczoraj donieśliśmy, obrońca przeciwko temu energicznie zaprotestował, Raba uważał widocznie za stosowne i jemu udzielić satysfakcji i znowu chciał cofnąć swoje zeznania odnośnie do obrońcy, ale biedaczysko tak się zaplątało w krzyżowym ogniu pytań, że zmęczony i wyczerpany padł na krzesło, nie mogąc wogóle dać żadnych wyjaśnień.

Mimo to można przypuszczać, że gra się uda. Rząd został oczyszczony, a gentelmeni — fałszerzy zostaną uwolnieni. Nikt chyba nie będzie twierdził, że na Węgrzech niema sprawiedliwości!

Nadesłane czasopisma

„ŻYCIE URZĘDNICZE": Nr. 7. „Życia Urzędniczego", organu zarządu Głównego Stowarzyszenia Urzędników Państwowych w dziale artykułów zawiera następujące prace: Nadmiar indywidualizmu, System wyszkolenia w administracji ogólnej — Dr. T. Hilarowicza. Naprawa administracji. — A. W., w dziale notatek: Sprawa awansów małopolskich urzędników administracyjnych — J. Przetockiego, Fikcja organizacyjna, Projekt nowej „Centrali" pracowników państwowych w świetle cyfr. Prócz ocen (X. Dr. A. Szymański, Polityka społeczna oraz Czasopismo skarbowe) uzupełniają pismo działy: Przepisy i judykatura w sprawach urzędniczych, Z działalności Stowarzyszenia Z działalności S. U. P. S. i K. woj. zachodnich. Fakty i opinje, Książki nadesłane.

— **ZE SPORTU.** Dziś, w sobotę odbędą się zawody towarzyskie „Hakoah"—Czarni na boisku K. S. „Olsza" o godz. 5 popołudniu. Zawody zapowiadają się nader interesująco ze względu na grę „Hakoah'u" z „Błękitnymi" w ubiegłym tygodniu.

W niedzielę dnie 22 bm. odbędą się o godz 3-ciej popołudniu na Garnizonowym Stadjonie Sportowym na tut. Małych Błoniach zawody drużyn piłki nożnej 6 pap. i 5 sap.

Odpowiedzi redakcji.

M. E. Ulanów: 1) Nie. 2) Mosbacha.

TALMUDYSTA: O warunki należy zapytać: Warszawa, gmina żydowska, Grzybowska 26—28.

STAŁA CZYTELNICZKA, Nowy Sącz: W czasie od 1 do 15 września br.

Celem uniknięcia przerwy w wysyłce pisma prosimy o rychłe odnowienie prenumeraty na miesiąc wrzesień.

KRONIKA

Wschód słońca 4 m. 29

Sierpień 21 Sobota 11 Elul

Zachód słońca 18 m. 49

Hebrajskie kursy pedagogiczne w Krakowie

Z ramienia organizacji „Tarbut" w Krakowie otwarte zostaną z początkiem października b. r. hebrajskie kursy pedagogiczne (pedagogjum), mające na celu kształcenie przyszłych nauczycieli w dziedzinie nauk judaistycznych. Kursy przeznaczone są w pierwszym rzędzie dla słuchaczy filozofji, pragnących w przyszłym zawodzie nauczycielskim pracować w szkołach średnich hebrajskich. Pewna ilość miejsc będzie zarezerwowana dla kandydatów z wykształceniem odpowiadającem ukończeniu szkoły średniej. Wszelkich informacyj o wpisach i planie nauki udziela sekretarjat, Kraków, Zielona 17.

Reorganizacja urzędów wojewódzkich

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych opracowuje, jak wiadomo, projekt dekretu o reorganizacji urzędów wojewódzkich. Szczegóły reorganizacji nie są jeszcze definitywnie ustalone, na podstawie jednak dotychczas opracowanych zasad wnosić można, że ilość wydziałów wymienionych urzędów zostanie znacznie zmniejszona. Obecnie jest 10 wydziałów, według nowej organizacji ma być 5 lub sześć. Redukcji mają ulec wydziały: budżetowo-gospodarczy, wydział zdrowia publicznego opieki i pracy społecznej, przemysłu i handlu, oraz wydział rolny. Sprawy objęte wydziałami temi w razie ich zniesienia przeniesione zostaną do wydziału ogólnego, administracyjnego i innych. (Varsovia)

Skrócenie czasu przeszkolenia wojskowego

Oficerowie rezerwy, powołani w lipcu r. b. na 8-mio tygodniowe przeszkolenie wojskowe, zostaną częściowo zwolnieni po odbyciu tylko 4-ro tygodniowych ćwiczeń. — Zgodnie z zarządzeniem M. S. Wojsk. zwolnieniu w tym terminie podlegają ci oficerowie, którzy już uprzednio w jednym z lat ubiegłych odbyli przszkolenie 8-mio tygodniowe.

——oSo——

— **PUŁKI KRAKOWSKIE WRACAJĄ Z MANEWRÓW.** Z końcem przyszłego tygodnia wraca do Krakowa 6-ta dywizja, odbywająca od dwóch miesięcy ćwiczenia wojskowe na Podhalu. Odmarsz wojsk nastąpi we czwartek 26 bm. a przybycie pułków, stacjonowanych w Krakowie, zapowiedziane jest w naszem mieście 28 bm. M. in. wróci w tym dniu do Krakowa 20 pułk piechoty pod dowództwem pułkownika Kruk-Szustera.

— **DODATEK ŚWIĄTECZNY DLA URZĘDNIKÓW GMINY ŻYDOWSKIEJ.** Rada wyznaniowa krakowskiej gminy żydowskiej uchwaliła na onegdajszem posiedzeniu przyznać urzędnikom, emerytom i wdowom po urzędnikach gminy dodatek na nadchodzące święta Nowego Roku. Wydatek na ten cel wyniesie łącznie około 17.000 zł.

— **POSTULATY PRZEMYSŁU RESTAURACYJNEGO.** W dniu 18 bm. odbyło się w sali posiedzeń Izby Handlowo-Przem. w Krakowie walne zebranie członków stowarzyszenia przemysłu restauracyjnego i pokrewnych zawodów pod przewodnictwem prezesa Wolkowskiego, na którem omówiono szeroko stanowisko tej gałęzi przemysłu wobec zamierzonego wprowadzenia przez rząd pełnego monopolu wódczanego na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, Referent wiceprezes p. Rosenzweig, domagając się zaniechania tegoż projektu, udawadniał iż Skarb państwa rujnując takiem zarządzeniem cały przemysł gospodnio szynkarski i osłabiając tak poważny odłam płatników podatkowych ponosi tylko czystą stratę. Dalej domagał się referent zastąpienia monopolu systemem akcyzowym, polegającym na wprowadzeniu opłaty 8 zł od litra netto udowadniając że przy produkcji około 60 miljonów litrów skarb państwa otrzymałby bez ponoszenia nadmiernych kosztów administracyjnych około 480.000.000 zł. Mówca żądał też zniesienia sklepów monopolowych, wskazywał na rozpanoszenie się pokątnego szynkarstwa, nie dającego skarbowi państwa żadnych dochodów i żądał od czynników rządowych energicznej walki z tą plagą. Po dyskusji zgromadzenie uchwaliło szereg rezolucyj idących po myśli wywodów referenta i domagających się między innemi ustawowego przydziału świadectw przemysłowych III-ciej kategorji handlowej dla przedsiębiorstw jednolub dwuizbowych bez personalu lub z jednym pomocnikiem, z uwagi na krzywdzący słabsze przedsiębiorstwa dotychczasowy system władz skarbowych. Zgromadzenie uchwaliło dalej wystosować memorjały do władz naczelnych, mające na celu tak poprawę doli płatnika podatkowego, jak i podniesienie dochodów państwowych dla przeprowadzenia sanacji i stworzenia szerokiej akcji kredytowej, uchylającej przedewszystkiem zmorę bezrobocia.

— **ZARZĄDZENIA W SPRAWIE OBYCZAJNOŚCI PUBLICZNEJ.** Jak się dowiadujemy, województwo krakowskie przystąpi niebawem do zmiany godziny policyjnej w nocnych lokalach. Przedewszystkiem odebrane zostaną koncesje na prowadzenie dancingów w kilku restauracjach i cukierniach, gdzie gromadziły się niejednokrotnie podejrzani osobnicy, wywołując awantury.

Również wydane będzie zarządzenie, mające

Ciekawe kwiatki z niwy naszego „urzędowania"

(n) Hasło naprawy administracji, cierpiącej na nadmiar biurokratyzmu wysuwały już wszystkie dotychczasowe rządy, a postawił sobie je także, jako główne zadanie obecny rząd p. Bartla. Praca w tym kierunku postępuje jednak bardzo wolno, głów nie z powodu niewłaściwego doboru i nieodpowiednich kwalifikacyj urzędników na stanowiskach częstokroć bardzo odpowiedzialnych.

Do czego prowadzi ten chaos wskazuje kilka przykładów, przytoczonych w miesięczniku „Życie urzędnicze". Pismo to, jako redagowane przez Stowarzyszenie urzędników państwowych i dla nich przeznaczone, daje dostateczną gwarancję autentyczności poniżej podanych przykładów szlendrjanu biurokratycznego:

Oto pierwszy przykład:

Ministerstwo poleciło podwładnemu urzędowi przesłuchać osobę Y. celem stwierdzenia miejsca zamieszkania osoby X. Urząd poszukuje osoby X, a po bezskutecznem poszukiwaniu odpowiada, że osoby X w Warszawie niema o czem Ministerstwo już poprzednio wiedziało, natomiast nie zadaje sobie urząd nawet trudu by poszukać osobę Y i zapytać ją o adres osoby X!!

A oto drugi przykład:

Sąd przesyła celem wykonania kary wyrok skazujący osobę K. W poleceniu wymieniono tylko imię i nazwisko skazanego, oraz miejscowość. Pech chce, że w danej miejscowości są trzy osoby tego samego imienia i nazwiska. Urząd wybiera pierwszego z brzegu i zarządza wykonanie wyroku i dzięki tylko przypadkowi Bogu ducha winien obywatel nie znalazł się w areszcie!!

W końcu jeszcze jeden przykład:

Jeden urząd przesyła drugiemu pismo z prośbą o wykonanie orzeczenia, pismo podróżuje w przeciągu miesiąca w poszukiwaniu za orzeczeniem, a tymczasem orzeczenie było załączone do pisma, należało tylko korespondencję dokładniej oglądnąć!!

Podobnych przykładów przytoczyć można całe setki, gdyż zdarzają się one w wszystkich niemal urzędach. Powodują one oczywiście niepotrzebne marnowanie czasu przez całą masę urzędników, gdyż wysłanie jednego pisma absorbuje referenta, maszynistkę kierownika, dziennikarkę i ekspedjentkę. W urzędzie otrzymującym to pismo zatrudnieni są niem oczywiście ci sami urzędnicy w odwrotnym porządku.

Jasną jest rzeczą, że staranny i fachowy nadzór urzędników przez kierownika urzędu oraz dokładne a nie tylko powierzchowne inspekcje mogłyby przyuczyć urzędników do sumienniejszego wykonywania obowiązków a lepsza metoda pracy umożliwiłaby zmniejszenie ilości urzędników przy równoczesnej poprawie ich położenia materjalnego.

———

Z WYSTAW BERLINSKICH.

Wędrowna wystawa w Galerji Narodowej

(Niemcy, Francja, Anglja, Ameryka)

(Od naszego korespondenta berlińskiego).

Berlin w sierpniu.

Obserwując rozwój poczynań artystycznych naszego stulecia stwierdzić z łatwością możemy, że ewolucja sztuki europejskiej posuwa się coraz bardziej zdecydowanie w kierunku anacjonalnym. Malarstwo narodowe i historyczne, które jeszcze z końcem ubiegłegowieku święciło triumfy, ustąpiło miejsca malarstwu ogólno-europejskiemu, rozwijającemu się pod przemożnym prymatem Francji. Nawet i lata wojenne nie wykazują większych odchyleń, ni zboczeń, bo abstrahując od indywidualnego na ogół futuryzmu włoskiego, ekspresjonizmu niemieckiego i abstrakcyjnego, malarstwa rosyjskiego (suprematyzm), które ciągłości ewolucji tej przerwać nie zdołały — z całą stanowczością stwierdzić dziś możemy, że synteza stylu naszej epoki nie zbacza z wytyczonej dwadziścia lat temu linji.

Międzynarodowa wystawa sztuki w Dreźnie o której niedawno na tem miejscu pisaliśmy, pokazała nam całokształt dążeń europejskich a obecna wystawa czterech narodów, odbywająca się w tutejszej Galerji Narodowej, aczkolwiek w ciasnych nieco ramach, pozwala raz jeszcze na stwierdzenie wspólnych zamierzeń artystycznych w kierunku paneuropejskim.

Obecna wędrowna wystawa w Berlinie urządzona z inicjatywy pomysłowej Amerykanki Mrs. E. H. Harriman z Nowego Jorku, postawiła sobie za zadanie dać wszystkim narodom pewne ogólne pojęcie o współczesnej twórczości artystycznej. Nowy ten typ wystawy ma być z czasem uzupełniony i rozszerzony i objeżdżać będzie główne stolice państw europejskich i amerykańskich; jeszcze w ciągu bieżącego roku znajdzie się wystawa ta w Paryżu, Londynie, Madrycie, Bernie i Nowym Jorku. Z dużem uznaniem powitać należy oryginalny ten pomysł praktycznej Amerykanki, mający przedewszystkiem na celu nawiązanie porozumienia między poszczególnymi narodami, które na razie łatwiej da się osiągnąć na polu sztuki aniżeli polityki i gospodarstwa. Ten sam mniej więcej charakter ma stworzona niedawno fundacja Carnegiego, finansująca podobne przedsiębiorstwo, z którem objeżdża od kilku lat większe miasta Ameryki, urządzając przytem odczyty, by zapoznać Amerykanów z współczesnemi prądami kulturalnemi w Europie.

Pierwsza tego rodzaju wystawa posiada na razie skromne jeszcze rozmiary i obejmuje najważniejsze tylko nazwiska, by umożliwić szerokiej publiczności orjentację i dozwolić na stworzenie ogólnego sądu o twórczości danego kraju. Najmniej przynosi ona nowego tu właśnie w Berlinie, gdzie dawno już mieliśmy sposobność oglądać kolektywnie dzieła wystawionych tu malarzy, bądźto w prywatnych salonach sztuki, bądź też w galerjach rządowych, niemniej jednak impreza ta, ze względu na jej popularny charakter godną jest pochwały. Z drugiej strony spodziewać się należy, że zagranica bojkotująca przez szereg lat sztukę niemiecką, będzie miała sposobność zaspokoić w tym kierunku swój głód artystyczny.

Licząc się z tą ewentualnością postarali się Niemcy dać przecięcie twórczości artystycznej żyjących malarzy, począwszy od pierwszych ekspresjonistów **Kirchnera i Rohlfsa** aż do współczesnych werystów **Georga Grossa i Dixa.** Nie da się zaprzeczyć, że wyborowe **dzieła Pechsteina, Noldego,** Heckla, **Kirchnera, Feiningera, Kleea i Campendoncka,** dają dokładny mniej więcej obraz rozwoju malarstwa niemieckiego w ostatniem ćwierćwieczu. Szkoda że pominąć musiano nie żyjącycha już dzisiaj pionierów ekspresjonizmu Fr. Marca i Fr. Mackego. Również i pokaz rzeźby, począwszy od **Kolbego,** poprzez **Lehmbrucka i Barlacha** aż do Rene Sintenis jest wyczerpujący. **Francji** chodziło widocznie nie tyle o ciągłość historyczną, ile raczej o pokazanie doborowych dzieł poszczególnych malarzy, dlatego też wybór artystów mniej jest zupełny. Z tego punktu widzenia zestawienie eksponatów zadawala bez reszty. Istotnie podobnego obrazu **Matisse'a** jak „interieur z antycznym torsem" nie widzieliśmy dotąd w Berlinie. Najwyższa subtelność delikatnie rozłożonych

na celu położenie tamy włóczęgostwu kobiet lekkich obyczajów na ulicach i placach miejskich.

— **SAMOBÓJSTWA I NIESZCZĘSLIWE WYPADKI.** Statystyka pogotowia ratunkowe go i władz bezpieczeństwa wykazuje, że w mie siącu lipcu br. było w okręgu krakowskim 24 samobójstw, połączonych ze śmiercią despera tów. W jednym wypadku nie stwierdzono toż samości denata. Powodem samobójstw był brak środków do życia, niesnaski rodzinne, zawód miłosny itd.

W tymsamym miesiącu zanotowano 94 nie szczęśliwych wypadków, w tem 79 wypadków śmiertelnych.

— **SPRAWA OSZUKAŃCZEGO KOMITETU KREDYTOWEGO.** W ciągu dalszych dochodzeń przeciw Janowi Leśniewiczowi, osadzonemu obecnie w szpitalu więzienia mokotowskiego w Warszawie ustalono dotychczas że ofiarą jego oszukańczych spekulacji przy rzekomem udzielaniu pożyczek „polsko-amerykańsko-angielskiego komitetu" padło przeszło 70 osób na kwotę około 25.000 zł. Nadto ustalono, że szereg poszkodowanych z niewiadomych przyczyn dotąd pretensji swych w tu tejszej ekspozyturze śledczej nie zgłosiło.

W związku z powyższą aferą organa policji ustaliły, że podająca się za żonę aresztowa nego Leśniewicza Anna jest żoną Wasyla Mytrofanowicza Bewha, marynarza, przebywają cego obecnie w Rosji Sowieckiej. Ponieważ działała ona wspólnie z Janem Leśniewiczem a nadto w toku dochodzeń wyszły na jaw inne oszukańcze manipulacje jakich dopuściła się wspólnie z rzekomym mężem w latach ubiegłych, przeto odstawiono ją do aresztów tutejszego sądu okręgowego karnego. Śledztwo sądowe prowadzi sso. Buratowski.

— **AMATORZY WĘDLIN.** Piotr Bieńczycki, masarz, zam. przy ul. Wiśniowej l. 8 zgłosił do policji, że w nocy z 19 na 20 bm. skradziono mu z piwnicy 40 kg. kiełbasy wartości 160 złotych.

— **ZŁODZIEJE ZAOPATRZYLI SIĘ W ZAMKI DO DRZWI.** Regina Dukler kupcowa zam. przy ul. Józefa 4 zgłosiła do policji, że 19 bm. skradziono jej z niezamkniętego mieszkania skrzynię z obcęgami i pół skrzyni zamków do drzwi łącznej wartości 400 zł.

— **UCIECZKA UMYSŁOWO CHOREJ.** Eljasz Wolf kupiec z Chrzanowa zawiadomił policję, że 18 bm. wydaliła się z domu jego siostra Berta (lat 22), umysłowo chora i uda ła się prawdopodobnie do Krakowa, dokąd przed około dwoma miesiącami także przyjechała i błąkała się po ulicach.

— **NIERZĄD PRZECIW NATURZE.** Ubiegłej nocy spotkał F. G. kucharz z Krakowa S. G. robotnika z Tenczynka, uczęstował go w restauracji, a potem wyprowadził na planty w okolicę kawiarni Zakopane i użył go do nierządu przeciw naturze, na czem przydybał ich policjant i aresztował.

—oSo—

— **NABOŻEŃSTWA W UROCZYSTE DNIE SWIĄTECZNE** odbędą się, jak w latach ubiegłych, także i w roku bieżącym w budynku Żyd. Szkoły Ludowej. Bilety wstępu zamawiać można codziennie od godziny 9—1 w sekretarjacie szkoły. 4524

—o-o—

— **BNEJ SJON** (Zielona 17) Dziś w sobotę odbędzie się referat **P. Dra Koretza**, n. t. „Drogi i cele rozwoju kultury hebrajskiej". Początek o godz. 3,30 popołudniu. Goście mile widziani.

—oSo—

— **CEIREJ I CHALUC MIZRACHI,** Kraków, Kupa 16. Dziś w sobotę o godz. 3 popoł. odbędzie się kolektywny odczyt, nt.: „Po światowym kongresie „Mizrachi". Referują: pp. Banet, Kuretz i inni.

—oSo—

— **HEATID-PRZYSZŁOSC.** Dziś w sobotę wygło si p. L. Menasche, referat n. t. „Pacyfizm a sprawa żydowska". Początek punktualnie o godz. 4-tej pop.

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

TEATR MIEJSKI — OPER. NIEWIAROWSKIEJ (pocz. o godz. 8 wiecz.)

Sobota: „Madame Pompadour".
Niedziela popoł.: „Hrabina Marica" (po cenach zniżonych), wiecz.: „Madame Pompadour".

ŻYDOWSKI TEATR LETNI (Stradom 11). (pocz. o godz. 8.15 wiecz.

Sobota: „Pensjonarka".
Niedziela: „Pensjonarka".

REPERTUAR KINOTEATRÓW

NOWOŚCI: „Złodziej z eleganckiego świata" dramat, oraz „Pechowy rywal" farsa.
WARSZAWA: „Kto jest ojcem" (W imieniu cara)
UCIECHA: „Jak ćmy do światła", dramat miłosny w 8 aktach oraz komedja.
SZTUKA: „Paryska zabawka", dramat.
PROMIEŃ: „Blada twarz ożeniona przypadkiem w Casino de Paris".
REDUTA: „Messalina" 2 serje. 12 aktów.
WANDA: „Czy miłość jest grzechem" Cor. Griffith).

Z giełdy

GIEŁDA KRAKOWSKA Z 20 BM. (W nawiasie kwoty z 19 bm.) **Akcje:** P. Bank Przemysłowy 0.22, B. Hipoteczny 0.70—0.75 B. Małopolski 0.18 (0.18), B. Zw. Sp. Zar. 7, Ziemski B. Kred. 0.06 Tohan 0,25, Zieleniewski 12,25—12,50, Trzebinia 0.30, Górka 14.75—16 (14.25—14.50), Siersza 3.20—3.30, Elektrownia 0.25 (0.25—0.26) Krakus 0.23, Chodorów 93,50, Piasecki 1.95.

Waluty bez zmiany. Dolar nieoficjalnie 9.05—9.06, bankowo 9.10, urzędowo 8.98 (czeki 9.05).

Giełda płodów rolniczych w Krakowie z dnia 20 bm. Ceny za 100 kg — parytet Kraków. Pszenica czerw. i żółta kraj. dwor. 72/73 42·00—43·00, pszenica targowa 72/73 38·00—40·00, żyto dworskie kraj. 68/69 34·50—35·00, żyto targowe 66/67 29·00—31·00, jęczmień na krupy 00·00—00·00, jęczmień na paszę 00·00—00·00 kukurudza krajowa 27·00—28·00, kukurudza Cinquantino 00·00—00·00, siano słodkie nowe 9·50—10·00, siano średnie 7·50—8·00, słoma długa 4·50—5·00, słoma mierzwa luzem 4·00—4·50, ziemniaki stołowe 10·00—12·00 mąka pszenna okr. krak. wym. 45 proc. Nr. 85·00—86·00 mąka pszenna okr. krak. wym. 50 proc. 82·50—83·50. mąka pszenna okr. krak. wym. 70 proc. 62·00—63·00 mąka psz. z młyn. kong. Nr. 0000 50 proc. 78·00—80·00. mąka pszenna z młyn. kong. grysikowa 82·00—83·00, mąka pszenna z młyn. kong. chlebowa 00·00—00·00, mąka żytnia okr. krak. wymiału 60 proc. 53·50—54·50, mąka żytnia okr. pozn. wymiału 65 proc. 55·00—56·00, otręby żytnie 19·00—19·50, otręby pszenne 19·00 19·50. pęcak zwyczajny 60 proc. 52·00—53·00, pęcak okrągły 54·00—55·00, siekanka jęczmienna 52·00—53·00, kasza jaglana krajowa 00·00—00·00, kasza jaglana zagraniczna 00·00—00·00, kasza tatar. cała 75·00—76·00, kasza tatar łamana —·00—·00, kasza tarnopolska 75·00—76·00 ryż cały Burma II. 92·00—94·00.

Tendencja ogólna: Nieco silniejsze, dowozy słabe, podaż niedostateczna.

— **Z AKCJI SZEKLOWEJ.** W niedzielę, dnia 22 bm. odwiedzi Dr. R. Feldschuh Bielsko w sprawach partyjnych i celem przeprowadzenia akcji szeklowej.

Giełda warszawska

Warszawa 20 bm. (PAT.) **Giełda waluty.**
Dolary 9·0, sprz. 9·04, kup. 9·00.
Belgja 24·82, 24·88, 24·76.
Londyn 44·17, sprz. 44·29, kup. 44·06.
N. Jork 9·07, sprz. 9·09, kup. 9·05.
Paryż 25·70, sprz. 25·60, kup. 25·54.
Praga 26·93 sprz. 27·— kup. 26·86,
Szwajcarja 175·65, sprz. 176·09, kup. 175·21,
Włochy 29·90, 29·87, 29·83.
Wiedeń 128·15, sprz. 128·77, kup. 128·13,

Papiery procentowe: pożyczka dolarowa 62 i pół —74, pożyczka kolejowa 142—144, 5-proc. pożyczka konwersyjna 47—48, Tendencja utrzymana, tylko franki belgijskie słabiej.

Akcje: Bank Małapolski Kraków —·— Bank Przemysłowy Lwów 0·— Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 7·25 Puls 4·— Wild —· Cegielski 18·—, Parowozy 0·87 Zawiercie ——· Zegluga 0·20 Polska nafta 0·32, Siła i Swiatło —·25 Chmielów —— Starachowice 1·83, Pocisk 0·95 Zieleniewski 1225. Zyrardów 1135 Chodorów 93·50

Giełda lwowska

Lwów. 20. 8. PAT. Akcje: Bank hip. 0·76, Bank przem 0·22 0·21 Chodorów 95, Chybie 5·40, 5·45, 5·50, Cegielski 18·25, Górka 13·90, Gazolina 2·25, 2·30 2·25, Ojkos 26·27, Zieleniewski 12·25.

Giełda zbożowa: pszenica nowa 22·50, żyto nowe 29, owies nowy 24 i pół.

Giełda wiedeńska

Giełda wiedeńska z dnia 20 b. m. (PAT **Dewizy.** Amsterdam 28350, Belgrad 1246, Berlin 165·17 Bruksela 1934, Budapeszt 9892, Bukareszt 328, Chrystania —·—, Kopenhaga 187·80, Londyn 3455, Madryt 109·70 Medjolan 2322, Nowy Jork 70675 Paryż 1991, Praga 2093, Sofja 5·10, Sztokholm 189·20, Warszawa 78·43 — 78·93, Zurych 136·55 dolary 704·25, belgijskie —·— bułgarskie —·— duńskie —·— marki niemieckie 16795, angielskie 34·28, jugosłowiańskie 1252, norweskie ·—, polskie 78·00—79·00 rumuńskie 3·80, szwedzkie —·— szwajcarskie 136·40 hiszpańskie —·— czeskie 20·90 węgierskie 9890, tureckie —·—
Akcje: Zieleniewski 103·, Silesja —·—, Fanto 140, Gal. karpaty 115, Galicja 965. Siersza 27·—, Bank Małopolski ——, Bank Hip. —·. Tepege —·—.

Giełda zurychska

Zurych 20. 8. PAT. Zamknięcie. Paryż 14.60, Londyn 25.15, Nowy Jork 5.177, Belgja 14.05 Włochy 16.97 Hiszpanja 79.80, Holandja 207.60, Berlin 123.20, Wiedeń 73.20, Oslo 113.45, Sztokholm 138.55, Sofja 3.75, Praga 15.325, Warszawa 58 Budapeszt 0.723, Białogród 9.125 Ateny 5.74, Konstantynopol 2.84, Bukareszt 2.425, Helsingfors 13.05, Buenos Aires 209.50, Tendencja stała.

Giełda londyńska

Londyn, 20. 8. PAT. Nowy Jork 4.85 15/16 Holandja 12.11 7/8, Francja 172.12, Belgja 178.12, Włochy 148.12, Niemcy 20.41 Szwajcarja 25.15, Hiszpanja 31.54 Danja 18.28, Szwecja 18.15, Norwegja 22.15, Helsingfors 192.87, Praga 164.

Giełda paryska

Paryż. 20. 8. PAT. Londyn 172.25 Nowy Jork 35.45, Belgja 96.75, Hiszpanja 545, Włochy 116.50, Szwajcarja 685 Danja 942, Holandja 1421, Norwegja 777, Szwecja 943, Rumunja 16.60, Niemcy 842.

Giełda nowojorska

Nowy Jork. 20. 8. (AW) Warszawa 11.25, Londyn 486 Paryż 281, Wiedeń 14.12, Praga 296 1/4, Włochy 328, Belgja 277, Budapeszt 14.12, Szwajcarja 2 Helsingfors 252, Sofja 72, Holandja 40.10, O. 21.92, Kopenhaga 26.57, Sztokholm 26.77. Hiszpa 15.45. Bukareszt 46.40, Berlin 23.81 Belgrad 7 3/4, Montreal 100.

TELEGRAMY

Ex-cesarz Wilhelm ciężko zachorował

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Londyn, 20 8. (L) Wedle doniesień „Chicago Tribune" ex-cesarz Wilhelm zachorował bardzo ciężko na grypę. Holenderski minister spraw wewnętrznych dr Kan złożył mu wizytę. Pragnie on wystarać się o zezwolenie dla ex-cesarza Wilhelma na wyjazd do kraju o łagodniejszym klimacie.

---

kolorowych płaszczyzn! Obrazy kubistów, grupujące się wokół Picassa wskazują, z jak wielkiem poczuciem smaku łączy się wizualne rozłożenie przedmiotu na płaszczyźnie. Szczególną uwagę zwraca sławiony ostatnio w Paryżu Segonzac, o którym w Niemczech dotąd mało słyszeliśmy. Utrillo i Vlaminck nie pokazują wiele nowego, natomiast malowany przez Deraina portret malarza Moissego Kislinga, Krakowianina, cieszącego się od dawna zasłużoną sławą w Paryżu, uważać można za punkt szczytowy współczesnego malarstwa francuskiego. Czystość kultury artystycznej i jasność poczucia stylu łączą się tu w uduchowioną i zamkniętą całość.

Anglikom niełatwo jest rywalizować z konkurencją francuską i niemiecką. Coprawda rozwój współczesnej sztuki angielskiej wykazuje pewien ruch ku górze, ale mało zauważyć można indywidualnych talentów. W pierwszym rzędzie wymienić tu należy Dunkana Granta, przypominającego niekiedy w opanowaniu przedmiotu siłą Daumiera, następnie Augusta Johna i Pawła Nasha, pozatem zwracają uwagę wesołe i dowcipne karykatury A. R. Thomsona. Żniwo na ogół skąpe.

Więcej uwtkości wykazują Amerykanie inicjatorzy wystawy. Chodziło tu zdaje się o zrehabilitowanie się za udział na wystawie drezdeńskiej gdzie mieliśmy wrażenie, że artyści amerykańscy są wyłacznie eklektykami wszystkich razem akademij europejskich. Tutaj natomiast spostrzec się daje żywy i świeży pęd ku górze. Naturalnie studjują młodzi Amerykanie w Paryżu i to co jest właśnie ciekawego w ich dziełach, pochodzi z Paryża i wskazuje na zręczne zastosowanie recept francuskich. Często jednak spotykamy też zręczne i samodzielne opanowanie przedmiotu, w pierwszym rzędzie u W. Chanlera, Dickinson Starne, Knaths, Kuhn i last not least Pascin, cieszący się uznaniem w Paryżu, starają się udowodnić że Ameryka ma przecież w rozwoju współczesnego malarstwa niejedno do powiedzenia.

W. Mahler.

Różnice zdań w łonie rządu w sprawie polityki
wobec mniejszości narodowych?

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 19 8 (Sin) Donosząc o wczorajszem posiedzeniu rady ministrów, które jak wiadomo poświęcone było sprawie mniejszości narodowych „Gazeta Poranna" (Dwa grosze) informuje. że natle polityki co do mniejszości ujawniła się w rządzie różnica zdań. Minister Młodzianowski bowiem ma dążyć do zaspokojenia aspiracyj politycznych Żydów, Białorusinów i Niemców, minister Piłsudski natomiast kładzie acisk na zaspokojenie postulatów ukraińskich i białoruskich. —

Oczywiście, wiadomość tę podajemy na odpowiedzialność „Dwugroszówki".

Hiszpański min. spraw zagranicznych o układzie „madryckim"

San Sebastian. 19 8. PAT. Minister spraw zagranicznych mówiąc o traktacie hiszpańsko włoskim zaznaczył między innemi: System traktatów pryaźni i rozjemczych takich, jak ten, który został podpisany pomiędzy Hiszpanją i Włochami wskazuje na to, że jest rzeczą możliwą znaleźć taki mechanizm współżycia, który zapewni sprawiedliwość i pokój w stosunkach międzynarodowych.

Poruszając sprawę Tangeru, minister podkreślił, że wcielenie Tangeru do strefy hiszpańskiej leży w interesie międzynarodowym oraz bezpieczeństwa cieśniny Gibraltarskiej. Rząd hiszpański jest stanowczo przekonany, iż tego rodzaju rozwiązanie problemu Tangeru jest jedynem, które problem ten rozstrzyga definitywnie.

Wrzenie w Tangerze

Londyn, 19 8. PAT. ,,Westminster Gazette" donosi z Tangeru o niebezpieczeństwie rewolucji. Na dziś zapowiedziany został straj generalny a to z powodu ogólnego niezadowolenia ludności tubylczej z administracji Tangeru. — Słychać, że generał Primo de Rivera zamierza wysłać wojska hiszpańskie dla ochrony miasta. Angieskie, hispażskie i francuskie okręty wojenne zostały powiadomione o krytycz ej sytuacji.

Upór Hiszpanji wzmocni stanowisko Polski?

Londyn, 19 8. PAT. Koał wpływowe Londynu wyrażają obecnie obawę, że trwanie Hiszpanji przy otrzymaniu stałego miejsca w Radzie Ligi Narodów wzmocni niewątpliwie stanowisko Polski, z powodu czego należy się obawiać powstania ponownej różnicy zdań między Francją a Niemcami. —

Komisja reorganizacyjna wypowie się przeciw kandydaturze Hiszpanji?

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Londyn, 20 8. (L) Z Genewy nadeszła tu wiadomość z kół zbliżonych do komisji reorganizacji, że komisja ta wypowie się zdecydowanie przeciwko żądaniom Hiszpanji, chyba, że kandydatura Hiszpnanji uzyska aprobatę Berlina.

Genewa, 20 8. (D) W kołach Ligi Narodów zapewniają, iż t. zw. układ madrycki zawarty pomiędzy Włochami a Hiszpanją nie zawiera żadnej tajnej klauzuli nakładającej na Hiszpanję obowiązek głosowiania przeciwko kandydaturze niemieckiej. —

Sowiety protestują przeciwko układowi francusko-rumuńskiemu

Paryż, 19 8. (PAT) „Chicago Tribune" donosi, że Litwinow polecił ambasadorowi paryskiemu Rakowskiemu zaprotestować przeciw układowi francusko-rumuńskiemu. Rząd rumuński uważa ten protest za manewr zwrocony przeciw akcji gen. Averescu w Rzymie.

Stany Zjednoczone a Trybunał w Hadze

Warszawa. 19. VIII. PAT. 5 września rozpoczyna się w Genewie konferencja międzynarodowego związku delegatów prawnych Ligi Narodów w sprawie przystąpienia Stanów Zjednoczonych do stałego trybunału sprawiedliwości międzynarodowej w Hadze. Jak wiadomo Stany Zjednoczone uzależniają swoje przytąpienie od przyjęcia 5-ciu warunków. Na konferencję tą udaje się delegacja polska w składzie następującym: delegaci, prof. dr. Michał Rostworowski, rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, Leon Babiński, radca prawny M.S.Z. zastępca delegatów dr. Tytus Komarnicki, radca ministerjalnych MSZ.

Magistrat Berlina dla głodującycych artystów

Berlin. 19. VIII. PAT. Magistrat miasta Berlina uchwalił wyasygnować jako doraźną pomoc dla głodujących artystów kwotę 50.000 Mk.

Traktat włosko-turecki na widowni

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Londyn, 19 8. (L) Dyplomatyczny korespondent „Daily Telengraph" donosi, że prawdopodobnem jest obecnie zawarcie paktu włosko-tureckiego. Idzie w tym wypadku o układ przyjaźni oraz o układ handlowy jakie Turcja zawarła w ostatnich dwóch latach z rozmaitemi państwami.

Minister oświaty objął urzędowanie

Warszawa. (AW) Minister Oświaty p. Sujkowski powrócił już zupełnie do zdrowia i objął urzędowanie.

Gen. Sławoj-Składkowski będzie definitywnie mianowany komisarzem rządu w Warszawie

Warszawa. (AW) W najbliższym czasie zostanie ogłoszoną definitywna nominacja gen. Sławoj-Składkowski na stanowisko komisarza rządu w Warszawie .Dotąd gen. Składkowski pełnił prowizorycznie funkcje komisarza rządu.

Gen. Januszajtis wraca do czynnej służby wojskowej

Warszawa. (AW) Stanowisko wojewody nowogródzkiego objąć ma p. Zygmunt Beczkowicz w związku z tem gen. Janaszajtis miałby powrócić do czynnej służby wojskowej.

Paski i litery studenckie, przybory wojskowe, policyjne, urzędnicze, skautowskie itp. poleca po cenach fabrycznych **Henryk Recht**, Kraków, Florjańska 2. Wysyłka na prowincję odwrotną pocztą.

ŚWIĄTYNIA POSTĘPOWA W KRAKOWIE, UL. PODBRZEZIE
przyjmie do chóru
kilka panienek i chłopców
za wynagrodzeniem. — Zgłoszenia przyjmuje **dyrygent I. Koffmann** codzienie przy ul. Podbrzezie 1 od godz. 6—7·30 wieczór.

Kwalifikowana nauczycielka krawieczyzny
poszukiwana do zawodowej szkoły dla dziewcząt w Krakowie. — Pierwszeństwo mają Panie z maturą zawodową. — Zgł. **listowne Kraków, ul. Mikołajska 9, II. piętro.**

ZWAPNIENIE ŻYŁ Stan zdenerwowania zawroty głowy. Prosimy zażądać bezpłatnej broszurki o leczeniu domowem, nieszkodliwem. — San. Rat. Dr. Weise, u Dr. Gebharda et Co., Gdańsk, oddział 128a

Aksamity na kapelusze we wszystkich kolorach poleca firma:
BREIT I NOWOMIAST
KRAKÓW, STRADOM L. 23
Rok zał. 1905. **Tel. 2222.** Rok zał. 1905.
Zamówienia z prowincji uskutecznia się odwrotną pocztą.

LAMPY, ŚWIECZNIKI NAJNOWSZYCH MODELI
oraz przybory elektrotechn. poleca po cenach bardzo przystępnych
„ELEKTRO-GANZ"
12 AGNIESZKI 12
(róg Dietla i Agnieszki)

Poszukuje się MIESZKANIA
z 4 pokoi i kuchni, z pełnym komfortem za odstępnem lub wysokim czynszem. Zgłoszenia pod „J. H." do Admin. Nowego Dziennika.

Nowy rozkład jazdy ważny od 15 maja 1926.

Odjazd z Krakowa do	Godz.	Przyjazd do	Godz.	Przyjazd do	Godz.	Przyjazd do	Godz.	Przyjazd do	Godz.	Przyjazd do	Godz.
	P 0·50	Bielska	3·17	Żywca	—	Cieszyna	7·12	Piotrowic	P 4·12	Wiednia	11·35
Piotrowic	4·15		7·30		8·30		9·27		8·20		19·29
Bielska	6·55		10·21		11·25		11·46		11·20		23·20
Cieszyna	9·40		12·52		14·59		15·28		16·13		—
Żywca	14·20		17·55		19·00		19·24		18·50		—
Wiednia	17·50		20·52		22·05		22·30		P 22·52		6·15
	21·10		0·27		—		—		—		—
	P 0·30	Trzebini	P 1·15	Katowic	2·50	Poznania	—	Warszawy	P 8·35	Łodzi	7·28
	Z 7·15		8·16		9·30		—		—		—
	Z 9·30		10·31		—		22·13		19·35		18·23
	Z 10·05		11·06		12·31		22·13		—		—
Katowic	Z 13·30		14·38		16·15		—		P 21·10		20·25
Dęblina	P 14·10		14·57		16·15		—		P 21·10		20·25
Łodzi	16·20		17·35		—		—		—		—
Warszawy	P 17·30		18·15		P 19·16		P 4·15		—		—
Poznania	Z 19·05		20·13		P 21·40		—		—		—
	Z 19·20		20·30		22·21		—		5·35		4·40
	P 19·55		20·40		P 21·40		P 4·15		—		—
	21·40		22·43		0·08		P 6·30		—		—
	23·55		0·43		2·50		—		7·57		7·28
	P§ 22·20		23·05		0·08		P 6·30		—		6·30
	P 2·20	Tarnowa	P 3·27	Rozwadowa	7·35	Rzeszowa	P 4·54	Lwowa	8·20	Krynicy	P 9·07
	P 2·50		P 4·12		—		—		—		S 9·07
	P 6·40		P 7·48		14·10		9·05		P 12·35		13·50
Tarnowa	7·40		9·44		14·01		11·46		16·55		—
Rzeszowa	11·10		13·09		—		—		—		20·00
Lwowa	11·40		13·45		20·43		16·11		21·30		—
Krynicy	P 12·55		P 13·56		20·43		15·15		P 18·40		—
Rozwadowa	15·30		17·32		—		19·32		—		—
Zagórza	20·02		22·03		2·45		—		—		6·50
	20·50		22·42		—		0·47		6·05		6·50
	22·30		0·20		—		—		—		6·50
	23·20		1·26		7·35		3·50		9·50		—

Odjazd z Krakowa do	Godz.	Przyjazd do	Godz.	Przyjazd do	Godz.	Przyjazd do	Godz.	Przyjazd do	Godz.
	P 2·35	Zakopanego	P 7·25	Rabki	S 5·48	Wadowic	7·28	Oświęcimia via Skawina	—
Suchej	P§ 8·05		P 12·40		S 11·03		11·13		10·35
Rabki	8·50		15·43		13·20		11·13		—
Zakopanego	13·30		20·20		18·01		16·03		16·25
N. Sącza	19·10		—		S 23·42		22·22		—
	23·35		6·20		2·02		4·06		—

Odjazd z Krakowa do	Godz.	Odjazd z Krakowa do	Godz.	Odjazd z Krakowa do	Godz.	Odjazd z Krakowa do	Godz.
	—		7·50		9 06		—
Bochni	§ 13·15	Kocmyrzowa	13·40	Wieliczki	13·50	Niepołomic	4·10
	* 16·20		20·08		20·15		14·30

Do Krakowa przyjeżdżają

Ze stacji:

Piotrowic 9·08, 10·37, 15·15, 19·00, 22·45. P 1·48.
Bielska 7·20.
Katowic 5·54, 8·25, P 9·45, P 12·35, 16·05, 20·25 22·00, P 23·10, P 2·05.
Warszawy P 2·08, 5·05, PS 6·10, 8·15, 16·42.
Lwowa P 0·20, 6·27, 6·38, 7·30, 9·00, 13·40, P 15·52. P 17·05, 17·22, P 22·00. PS 23·47, 18·35 20·45
Krynicy 6·27, 15·52. P 22·00.

Ze stacji:

Zakopanego 5·35, 15·02, 20·15, S 22·35, S 23·59.
Rabki 6·50, 15·02, S 20·35, 23·59.
Wieliczki 7·10, 12·10, 18·25.
Oświęcimia via Skawina 7·37, 19·26.
Niepołomic 8·10, 16·55.
Kocmyrzowa 6·25, 12·25, 18·57.
Tarnowa P 0·10, 5·25, 6·38, 7·30, 9·00, 13.40, 15·52, P 17·05, 17·22, 18·35, 20·45, P 22·00 PS 23·47.

Z Dworzec Zachodni, P posp., S sezonowy od 15 VI—15 IX., § tylko w soboty, * w dnie robocze do Słotwiny

Drobne ogłoszenia

Poszukuję do natychmiastowego wstąpienia panienki rutynowanej do sklepu. Wiadomość: B. Anis, Kraków, Szewska 15.

Koral Lotti, Kraków, Grodzka 9 poleca na sezon obecny płaszcze, sukienki dziewczęce, garderobę chłopięcą, wyroby pończosznicze. Wielki wybór sukien damskich. — Mundurki szkolne dziewczęce do wszystkich gimnazjów.

Matrymonjalne. Panna intel. do lat ... (?) być posażna z dobrej rodziny, elegancka, przystojna, będąca na dobrej, stałej posadzie biurowej, pozna człowieka o prawym charakterze, intel. na stanowisku w celu matrymonjalnym. — Pośrednictwo osób trzecich lub krewnych chętnie przyjęte. Zgłoszenia pod „Przyszłość" do Admin. N. Dz.

Ucznia(cę) szkół średnich przyjmę na mieszkanie z całem utrzymaniem. Wiadomość ul. Augustjańska L. 3, III. p.

Skład naczyń kuchennych poszukuje do natychmiastowego wstąpienia młodszej siły męskiej lub żeńskiej w charakterze siły biurowej i zarazem sprzedawczyni(y) ze skromnemi warunkami. Znajomość języka polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie wymagana. Zgłoszenia pod „H. F." do Admin. N. Dz.

2 panienki kształcące się, z dobrych domów przyjmie z całem utrzymaniem i opieką intel. rodzina. Zgłoszenia „Opieka" do Biura Stattera Rynek 8.

Hurtownia papieru Sz. Neuman Dietla 65 poleca zeszyty własnego wyrobu po znacznie zniżonych cenach Tel. 1019

Kupuję garderobę męską używaną. — Zawiadomienie pocztówką lub ustne. Schmaus. Kraków, Szeroka 22.

„DYWAN"
Tkalnia dywanów i kilimów
KRAKÓW-PODGÓRZE
ŚW. KINGI 9 linja tram. 3
poleca
DYWANY I KILIMY
bezkonkurencyjnie **tanio.**
Klinika dla naprawy dywanów perskich i kilimów.

BUCHALTERKĘ
rutynowaną, samodzielną przyjmie zaraz lub od 1 października br. poważne przedsiębiorstwo.
Zgłoszenia pod „Samodzielna i rutynowana" do Biura Stattera, Kraków, Rynek 8.

DLA DWÓCH PANIENEK
w wieku 11 i 13 lat
uczęszczających do gimnazjum w Krakowie, poszukuje się mieszkania wraz z utrzymaniem i opieką w lepszym domu żyd. na czas od 1-go września do 15-go października.
Zgłoszenia wraz z podaniem warunków przyjmuje LEON VOGEL w Krynicy, pensjonat.

Do rentownego koncesjonowanego przemysłu poszukuję **spólnika** z kapitałem około 2000 dol. amer. Zysk zapewniony — Wszelkie ryzyko wykluczone. Zgł. pod „Pewny zysk" do N. Dz.

Na I. hipotekę dużego domu czynszowego w Krakowie poszukuję pożyczki 2000 dolarów. Bliższe szczegóły **Lubicz 22/II.** na lewo.

LATARKI ELEKTRYCZNE i BATERJE
w wielkim wyborze po cenach fabrycznych
poleca FABRYCZNY SKŁAD INSTRUMENTÓW MUZYCZNYCH
BRACIA FEIGENBAUM
Kraków, ul. Meiselsa L. 5.
Na żądanie wysyłamy cenniki.

FORTEPIANY WŁ. BOLOŃSKI
(Z. Raba na)
Kraków, Rynek główny 34 (Pałac Spiski)

KILIMY-DYWANY
o artystycznych wzorach swojskich i wschodnich gotowe i na zamówienie poleca wytwórnia
„Kobierzec" Kraków, Podwale 3

7 DO 8 TYSIĘCY DOLARÓW
poszukuje się za zabezpieczeniem na I. miejscu realności (pensjonat w Krynicy murowany, 2 piętr.) za odpowiednim procentem stosownie do umowy. — Zgłoszenia: **Dr. Wolf,** adwokat obecnie Krynica, Willa Podhale

ŁAZIENKI PARYSKIE
ORAZ KĄPIEL RYTUALNA (MIKWA)
w Krakowie, ul. św. Gertrudy 19
gruntownie odnowione z komfort. urządzone (bielizna, mydło) ceny bardzo przystępne.

Reklama dźwignią handlu!

Redaktor naczelny Dr. W. Berkelhammer. — Red. odpow. Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej 7